

Europeiska unionens officiella tidning

L 236

Svensk utgåva

Lagstiftning

femtiofemte årgången

1 september 2012

Innehållsförteckning

II *Icke-lagstiftningsakter*

BESLUT

2012/485/EU:

- ★ **Kommissionens beslut av den 25 april 2012 om det statliga stöd SA.25051 (nr C 19/10) (f.d. NN 23/10) som Tyskland har genomfört till förmån för Zweckverband Tierkörperbeseitigung i Rheinland-Pfalz, Saarland, Rheingau-Taunus-Kreis och Landkreis Limburg-Weilburg [delgivet med nr C(2012) 2557] ⁽¹⁾.....** 1

Pris: 3 EUR

(¹) Text av betydelse för EES

SV

De rättsakter vilkas titlar är tryckta med fin stil är sådana rättsakter som har avseende på den löpande handläggningen av jordbrukspolitiska frågor. De har normalt begränsad giltighetstid.

Beträffande alla övriga rättsakter gäller att titlarna är tryckta med fet stil och föregås av en asterisk.

II

(Icke-lagstifningsakter)

BESLUT

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 25 april 2012

om det statliga stöd SA.25051 (nr C 19/10) (f.d. NN 23/10) som Tyskland har genomfört till förmån för Zweckverband Tierkörperbeseitigung i Rheinland-Pfalz, Saarland, Rheingau-Taunus-Kreis och Landkreis Limburg-Weilburg

[delgivet med nr C(2012) 2557]

(Endast den tyska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2012/485/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN HAR ANTAGIT DETTA BESLUT

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 108.2 första stycket ⁽¹⁾,

efter att i enlighet med nämnda artikel ha gett berörda parter tillfälle att yttra sig ⁽²⁾ och med beaktande av dessa synpunkter, och

av följande skäl:

1. FÖRFARANDE

- (1) Genom ett klagomål som ingavs den 23 februari 2008 av Saria Bio-Industries AG & Co KG (nedan kallat *den klagande*) underrättades kommissionen om de årliga bidrag som Tyskland hade beviljat Zweckverband Tierkörperbeseitigung i Rheinland-Pfalz, Saarland, Rheingau-Taunus-Kreis och Landkreis Limburg-Weilburg (nedan kallat ZT).
- (2) Genom en skrivelse av den 20 juli 2010 underrättade kommissionen Tyskland om sitt beslut att inleda det förfarande som anges i artikel 108.2 i fördraget om

Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallat *beslutet om att inleda ett förfarande*) avseende detta stöd. Kommissionens beslut om att inleda förfarandet offentliggjordes i *Europeiska unionens officiella tidning* den 26 oktober 2010. Kommissionen har uppmanat berörda parter att inkomma med sina synpunkter på stödet i fråga ⁽³⁾.

- (3) Kommissionen mottog den klagandes synpunkter den 25 november 2010. I enlighet med de godkända ansökningarna om förlängning av tidsfristen av den 20 augusti 2010 och den 18 november 2010 inkom Tyskland med sina synpunkter på beslutet om att inleda ett förfarande samt den klagandes synpunkter i flera olika delar den 3 mars 2011, 1 april 2011, 4 april 2011, 16 maj 2011, 15 juli 2011 och 9 november 2011.
- (4) ZT översände skriftliga synpunkter till kommissionen den 4 april 2011. I artikel 20.1 jämförd med artikel 6 i rådets förordning (EG) nr 659/1999 av den 22 mars 1999 om tillämpningsföreskrifter för artikel 93 i EG-fördraget ⁽⁴⁾ uppmanas de berörda parterna att inkomma med sina synpunkter senast en månad efter offentliggörandet i *Europeiska unionens officiella tidning*. Trots detta dröjde det fyra månader innan ZT överlämnade sina synpunkter. Kommissionen kan endast beakta synpunkter som parterna har inkommit med för sent i vissa särskilda, välgrundade fall ⁽⁵⁾. Kommissionen kan varken finna någon sådan grund i skrivelsen från ZT eller bedöma att övriga omständigheter skulle motivera till detta. Genom sin skrivelse av den 18 april 2011 meddelade kommissionen därför ZT att det skulle strida mot förfarandebestämmelserna och leda till en omotiverad åtskillnad i

⁽¹⁾ Med verkan från och med den 1 december 2009 har artiklarna 86, 87 och 88 i EG-fördraget ersatts av artiklarna 106, 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget). Innehållet i bestämmelserna är dock i sak oförändrat. I detta beslut bör hänvisningar till artiklarna 106, 107 och 108 i EUF-fördraget i förekommande fall förstås som hänvisningar till artiklarna 86, 87 och 88 i EG-fördraget. Genom EUF-fördraget infördes också vissa ändringar i terminologin, t.ex. ersattes "gemenskapen" med "unionen" och den "gemensamma marknaden" med den "inre marknaden". I detta beslut används EUF-fördragets terminologi genomgående.

⁽²⁾ EUT C 289, 26.10.2010, s. 8.

⁽³⁾ Se fotnot 2.

⁽⁴⁾ EGT L 83, 27.3.1999, s. 1.

⁽⁵⁾ Dom av den 29 mars 2007 i mål T-366/00, Scott mot kommissionen, REG 2007, s. II-797.

behandlingen av parterna om ZT:s synpunkter beaktades i det formella granskningsförfarandet. Kommissionen har emellertid grundat detta beslut på samtliga uppgifter som har lagts fram i synpunkterna.

- (5) Parallellt med kommissionens formella granskningsförfarande drev den klagande ett nationellt domstolsförfarande i Tyskland och väckte talan vid förvaltningsdomstolen (*Verwaltungsgericht Trier*) mot ZT. Förvaltningsdomstolen meddelade den 2 december 2008 att de årliga bidragen utgjorde ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. Med avseende på återkravet av det olagliga stödet slog förvaltningsdomstolen fast att ZT inte behövde återbetala det belopp som erhållits mellan 2005 och 2008 på grund av extraordinära omständigheter som gjorde att det framstod som orimligt med en återbetalning.
- (6) Såväl den klagande som ZT överklagade domen från Triers förvaltningsdomstol till högre förvaltningsdomstol (*Oberverwaltungsgericht Koblenz*). Genom dom av den 24 november 2009 bekräftade den högre förvaltningsdomstolen domen från Triers förvaltningsdomstol.
- (7) Den klagande och ZT begärde därefter att den högsta förvaltningsdomstolen (*Bundesverwaltungsgericht*, nedan kallad *BVerwG*) skulle pröva den högre förvaltningsdomstolens dom. Genom dom av den 16 december 2010⁽⁶⁾ avsåg *BVerwG* den klagandes prövningstillstånd, ändrade den högre domstolens dom och ogillade talan i dess helhet, eftersom *BVerwG* ansåg att talan inte kunde uppställas till sakprövning för perioden 2005–2009 och att de årliga bidrag som var aktuella för 2010 inte utgjorde något stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.

2. DETALJERAD BESKRIVNING AV STÖDET

2.1 Rättslig ram

2.1.1 Unionsrätten

- (8) I Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002⁽⁷⁾ regleras avhämtning, transport, lagring, behandling, bearbetning och användning eller bortskaffande av animaliska biprodukter för att förhindra att dessa produkter utgör en risk för människors och djurs

hälsa. Dessa bestämmelser ska bland annat förhindra utbrott av bovin spongiform encefalopati (TSE) och andra överförbara djursjukdomar som klassisk svinpest eller mul- och klövsjuka.

- (9) I avsnitt 4 i förordning (EG) nr 1069/2009 delas animaliska biprodukter in i tre olika kategorier med hänsyn till de särskilda risker som föreligger för människors och djurs hälsa:
- a) Kategori 1-material medför betydande risker som framför allt hänger samman med TSE och förekomsten av vissa förbjudna substanser och miljögifter. Kategori 1-material omfattar bland annat såväl delar av djur som misstänks vara infekterade med TSE eller djur som har bekräftats vara infekterade med TSE som blandningar av kategori 1-material med kategori 2- eller kategori 3-material. Sådant material måste bortskaffas genom förbränning eller bearbetning och får inte ingå i foder för produktionsdjur eller i tekniska produkter.
- b) Kategori 2-material medför också avsevärda risker eftersom det består av avlivade eller självdöda djur och annat material som innehåller vissa förbjudna substanser eller kontaminat. Kategori 2-material måste bortskaffas genom förbränning eller bearbetning och får inte ingå i foder för produktionsdjur. I vissa fall kan det emellertid användas som gödningsmedel eller för tekniska ändamål.
- c) Kategori 3-material omfattar bland annat delar av slaktkroppar som förklarats otjänliga som livsmedel, men som inte visat några tecken på sjukdomar som kan överföras till människor och djur samt material av djur som är avsedda att användas som livsmedel, men som används i ekonomiskt syfte för andra ändamål, t.ex. som foder för produktionsdjur.
- (10) I förordning (EG) nr 1069/2009, som till stor del motsvarar sin föregående, Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1774/2002⁽⁸⁾, föreskrivs bland annat att kategori 1-material och kategori 2-material inte får importeras och exporteras samt att inrättningar som utför bortskaffning måste vara förhandsgodkända av den ansvariga myndighet som ska tillämpa förordningens bestämmelser. I förordning (EG) nr 1069/2009 föreskrivs följaktligen särskilda kontrollbestämmelser för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material. I förordningen anges emellertid inga riktlinjer för den ekonomiska organisation som ska bortskaffa kategori 1- och

⁽⁶⁾ *BVerwG*, 3 C 44.09, 16.12.2010 (<http://www.bundesverwaltungsgericht.de>).

⁽⁷⁾ EUT L 300, 14.11.2009, s. 1.

⁽⁸⁾ EUT L 273, 10.10.2002, s. 1.

kategori 2-material. Förordning (EG) nr 1069/2009 föreskriver alltså inte att bortskaffandet endast får ske inom ett visst område och endast av ett enda företag, såsom är fallet i Tyskland.

2.1.2 Nationell rätt

- (11) Enligt § 3 i lagen om genomförande av gemenskapsrättsbestämmelser om bearbetning och bortskaffande av animaliska biprodukter som inte är avsedda att användas som livsmedel (Gesetz zur Durchführung gemeinschaftsrechtlicher Vorschriften über die Verarbeitung und Beseitigung von nicht für den menschlichen Verzehr bestimmten tierischen Nebenprodukten)⁽⁹⁾ (nedan kallad *TierNebG*) är distrikt (Landkreise) och städer i Tyskland skyldiga att bortskaffa och bearbeta kategori 1- och kategori 2-material – så kallade obligatoriska varor. De kan antingen utföra detta på egen hand eller också ge det i uppdrag åt tredje part.
- (12) Bortskaffande av kategori 3-material – så kallade fria varor – får utföras av vilket bearbetningsföretag som helst, så länge som bestämmelserna i förordning (EG) nr 1069/2009 följs.

2.2 Zweckverband Tierkörperbeseitigung (ZT)

- (13) ZT är ett offentligt företag, som grundades 1979 med stöd av § 1 och § 2 i Rheinland-Pfalz delstatslag om tillämpning av TierNebG (Landesgesetzes von Rheinland-Pfalz zur Ausführung des TierNebG)⁽¹⁰⁾ (nedan kallad *TierNebGAG RP*). Alla distrikt (Landkreise) och större städer i Rheinland-Pfalz och Saarland samt två distrikt i

Hessen – Rheingau-Taunus-Kreis och Landkreis Limburg-Weilburg – är nu medlemmar i ZT (se § 1 i Verbandsordnung, de stadgar som reglerar ZT:s verksamhet).

- (14) Enligt § 2 i Verbandsordnung ska ZT av sina medlemmar anförtros att överta samtliga rättigheter och skyldigheter som åligger distrikt och städer med bortskaffningsskyldighet enligt § 3 i TierNebG i samband med de respektive delstatslagarna.
- (15) Enligt tysk rätt kan en sammanslutning som har bildats för ett särskilt ändamål (Zweckverband) inte bli föremål för ett insolvensförfarande på grund av sin rättsliga ställning som offentligt företag. Medlemmarna kan emellertid besluta om att sammanslutningen ska upplösas.

2.3 Bortskaffande av avlivade eller självdöda djur och slaktavfall

2.3.1 ZT:s verksamhet

- (16) ZT utför inte enbart det uppdrag som sammanslutningen tilldelats genom sina stadgar, nämligen att bortskaffa kategori 1- och kategori 2-material från sammanslutningens område (nedan kallat *internt material*), utan bortskaffar även kategori 1- och kategori 2-material från de angränsande delstaterna Baden-Württemberg och Hessen (se skäl 20 ff. för en detaljerad beskrivning) samt också kategori 3-material (nedan kallat *externt material*).
- (17) Som framgår av tabellen har ZT tidigare bearbetat stora mängder externt material. Under de senaste åren utgjordes i genomsnitt nästan hälften av den bearbetade mängden av externt material.

Tabell 1

Mängder som bearbetats av ZT under perioden 1998–2009

		Internt material	Extern material			Summa	
			Obligatoriska varor i kategori 1 och 2	Fria varor i kategori 3	Baden-Württemberg		Nord- och Mittelhessen
					Obligatoriska varor i kategori 1 och 2		Obligatoriska varor i kategori 1 och 2
1998	Ton	38 055	[...] ^(*)	0	0	(...)	
	%	(...)	(...)	0 %	0 %	100 %	
1999	Ton	41 081	(...)	0	0	(...)	
	%	(...)	(...)	0 %	0 %	100 %	
2000	Ton	44 929	(...)	1 114	0	(...)	
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %	
2001	Ton	57 110	(...)	14 079	0	(...)	
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %	

⁽⁹⁾ I meddelandet av den 25 januari 2004 (BGBl. I, s. 82), senast ändrat den 9 december 2010 (BGBl. I, s. 1934).

⁽¹⁰⁾ GVBl. Rheinland-Pfalz 2010, s. 367.

		Internt material	Extern material			Summa
				Baden-Württemberg	Nord- och Mittelhessen	
		Obligatoriska varor i kategori 1 och 2	Fria varor i kategori 3	Obligatoriska varor i kategori 1 och 2	Obligatoriska varor i kategori 1 och 2	
2002	Ton	58 316	(...)	14 803	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2003	Ton	54 325	(...)	16 067	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2004	Ton	52 562	(...)	13 228	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2005	Ton	48 944	(...)	11 658	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2006	Ton	45 988	(...)	11 389	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2007	Ton	44 544	(...)	6 797	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2008	Ton	41 838	(...)	7 046	0	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	0 %	100 %
2009	Ton	36 863	(...)	8 569	23 312	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	(...)	100 %
Genomsnitt Från 1998 till 2009	Ton	47 046	(...)	8 729	1 943	(...)
	%	(...)	(...)	(...)	(...)	100 %

(*) Affärshemlighet.

- (18) Det interna materialet består av avlivade eller självdöda djur och slaktavfall. Inom detta område utför ZT såväl insamling som bearbetning (nedan används "bortskaffande" som gemensamt begrepp för insamling och bearbetning). För att täcka de kostnader som uppstår tar ZT ut avgifter. För avlivade eller självdöda djur och slaktavfall fastställs olika avgiftsnivåer.
- (19) Eftersom det är fri handel med kategori 3-material på marknaden, avtalar ZT om privaträttsliga avgifter för att bortskaffa detta material. Medan de flesta privata bortskaffningsföretag bortskaffar kategori 3-material separat för att kunna uppnå högre försäljningsintäkter för de produkter som bearbetningen genererar – t.ex. foder för sällskapsdjur –, bearbetar ZT kategori 3-material gemensamt med de obligatoriska varorna, eftersom ZT inte har någon separat anläggning för detta. Bearbetningen av obligatoriska varor kan därför endast generera slutprodukter av lägre värde – t.ex. olja och fetter – som ger lägre intäkter.
- (20) Sedan 2000 bearbetar ZT även kategori 1- och kategori 2-material från Baden-Württemberg. För detta ändamål

ingicks ett särskilt offentligrättsligt avtal mellan ZT och Zweckverband Neckar-Franken. Här utförs insamlingen på plats av Zweckverband Neckar-Franken, och materialet levereras sedan till ZT för bearbetning.

- (21) År 2007 deltog ZT också i ett anbudsförfarande som gällde bortskaffande av obligatoriska varor i distriktet Nord- och Mittelhessen och tilldelades kontraktet. Innan ZT började med bortskaffningsverksamheten den 1 april 2009 utfördes bortskaffandet av ett av den klagandes koncernbolag.
- (22) För att uppnå kapacitetstäckning på sina anläggningar bearbetade ZT alltså inte enbart internt kategori 1- och kategori 2-material, utan gick också betydligt längre än vad som fastställdes i sammanslutningens stadgar genom att åta sig bearbetning av kategori 3-material, som kan handlas fritt, samt kategori 1- och kategori 2-material som inte kommer från sammanslutningens område. Under perioden 2002–2008 var endast mellan 54 % och

58 % av de mängder som bearbetats av ZT kategori 1- och kategori 2-material. Under 2009 sjönk denna andel betydligt – vilket också berodde på att man tagit in material från Nord- och Mittelhessen – och uppgick till 39 %, alltså inte ens hälften av de mängder som bearbetats av ZT.

2.3.2 ZT:s anläggningskapacitet

- (23) ZT har två olika bortskafteringsanläggningar i Rivenich och Sandersmühle. Vid normal drift körs båda anläggningarna i genomsnitt i tvåskift fem dagar i veckan. Under denna period kan maximalt upp till 2 160 ton bearbetas per vecka. Den tillgängliga normaldriftskapaciteten var i genomsnitt tillräcklig för att bearbeta de senaste årens genererade mängd på 88 000 årston per år, vilket motsvarar 1 700 veckoton.
- (24) Liksom andra bortskafteringsföretag har ZT fri driftskapacitet, som uppstår under de skift under den normala arbetsveckan och helgen som inte utnyttjas vid normal drift. Denna fria driftskapacitet kan utnyttjas om det har förekommit fall/utbrott av sjukdom, för att bearbeta de ytterligare djurkroppar som har tillkommit.

2.3.2.1 Fri driftskapacitet på kort sikt

- (25) Enligt ZT:s uppgifter kan anläggningarna drivas i treskift sju dagar i veckan under en kortare period på 6–12 veckor (7-dagars 3-skift). På kort sikt har företaget därför tillgång till en veckokapacitet på upp till 4 536 ton. På grund av slitage och personaltrötthet är det emellertid inte möjligt med kontinuerlig treskiftsdrift sju dagar i veckan någon längre tid.
- (26) En kortare tid – motsvarande en period på upp till 12 veckor – har ZT därför tillgång till en fri driftskapacitet på 2 376 ton per vecka, som kan utnyttjas utöver normalmängden om det har förekommit fall/utbrott av sjukdom (se även tabell 3 i avsnitt 9.3.1).

2.3.2.2 Fri driftskapacitet på lång sikt

- (27) På längre sikt skulle anläggningarna maximalt kunna utnyttjas genom treskift fem dagar i veckan (5-dagars 3-skift) för att bearbeta ytterligare material om det har förekommit fall/utbrott av sjukdom, eftersom det behöver utföras underhållsarbeten under helgerna vid ett högre kapacitetsutnyttjande under en längre tid. Därmed kan upp till 3 240 ton bearbetas varje vecka.
- (28) En längre tid – motsvarande en period på mer än 12 veckor – har ZT därför tillgång till en fri driftskapacitet på 1 080 ton per vecka, som kan utnyttjas utöver

normalmängden om det har förekommit fall/utbrott av sjukdom (se även tabell 3 i avsnitt 9.3.1).

2.4 Årliga bidrag och offentlig uppgift

- (29) De årliga bidrag som ZT erhåller från sina medlemmar (distrikt och städer) har sin rättsliga grund i Verbandsordning, de stadgar som reglerar ZT:s verksamhet. De årliga bidragen har till syfte att kompensera för de kostnader som inte täcks genom intäkter (se § 9 första stycket i Verbandsordning).
- (30) Exakt hur mycket de årliga bidragen ska uppgå till fastställs utifrån det årliga budgetreglementet, som ska förhandsgodkännas av medlemsförsamlingen. Så snart budgetreglementet har antagits har ZT rätt att kräva in de årliga bidragen genom en administrativ rättsakt.
- (31) I februari 2010 ändrades Verbandsordning för ZT retroaktivt till den 1 januari 2009. Fram till denna tidpunkt hade det utöver § 9 första stycket inte funnits några bestämmelser i Verbandsordning om hur de årliga bidragen skulle användas och beräknas, men i februari 2010 infördes följande bestämmelser i Verbandsordning.
- (32) Enligt § 9 andra stycket i Verbandsordning ska det årliga bidraget fastställas i förväg genom stadgarna. Vidare slås det fast att uttag av årliga bidrag endast får ske som kompensation för kostnader som har uppstått till följd av den överförda bortskafteringskyldigheten för kategori 1- och kategori 2-material samt för tillhandahållandet av reservkapacitet.
- (33) Genom § 10 andra stycket i Verbandsordning fastställs reservkapaciteten för sjukdomsutbrott från och med 2009 till 7 110 ton var. Dessa mängder ska bearbetas inom en sexveckorsperiod (eller omräknat sex gånger 1 185 ton per vecka). När reservkapaciteten har fastställts har hänsyn tagits till att ZT utöver sin kapacitet också har tillgång till en alternativ bortskafteringskapacitet på ytterligare 5 000 ton per år, som kan utnyttjas om det förekommer fall/utbrott av sjukdom. Kostnaderna för denna reservkapacitet ska i förväg fastställas i respektive driftsplan. Som kostnader för reservkapaciteten avses här utslutande andelen av de fasta kostnaderna (avskrivningar, skatter, försäkringar, räntekostnader), kostnaderna för externa underhållsuppdrag samt andelen av personalkostnaderna för att upprätthålla den ständiga driftsberedskapen. Kostnaderna för reservkapaciteten ska bokföras på separata konton, skilt från företagets övriga kostnader. Kostnadsfördelningen sker i förhållande till respektive kapacitetsandelar.

(34) Sedan ZT grundades 1979 och fram till 2011 har ZT erhållit årliga bidrag motsvarande 66 493 680 euro. Från och med 1998 uppgår de årliga beloppen till följande:

1998:	2 114 192 euro (4 135 000 DM)
1999:	2 432 216 euro (4 575 000 DM)
2000 och 2001:	2 249 684 euro (4 400 000 DM) per år
2002–2008:	2 250 000 euro per år
2009:	1 961 515 euro
2010:	2 212 392 euro
2011:	1 962 515 euro

(35) Sammanlagt uppgår de årliga bidragen under perioden 1998–2011 till 30 932 198 euro.

(36) Enligt de resultaträkningar som presenterats har ZT under åren 1998–2009 gått med en samlad förlust på 4 562 795 euro, medräknat de årliga bidragen. Om inte de årliga bidragen på 26 757 292 euro räknas med, ger det en samlad förlust på 31 320 678 euro för åren 1998–2009. De årliga bidragen räckte alltså inte för att fullt ut kompensera för de samlade förlusterna.

2.5 Tillåtet statligt stöd i samband med TSE-test, avlivade eller självdöda djur och slaktavfall

(37) Enligt artikel 191.2 i EUF-fördraget gäller generellt principen om att förorenaren ska betala för bortskaffande av animaliska biprodukter. Det är därför jordbrukare och slakterier som har ett primärt ansvar för att på ett korrekt sätt sköta om bortskaffandet av avlivade eller självdöda djur och att svara för kostnaderna för detta ⁽¹¹⁾.

(38) På grund av TSE-krisen blev det emellertid nödvändigt att säkerställa att avlivade eller självdöda djur och slaktavfall, bestående av kategori 1- och kategori 2-material, behandlades korrekt och att stödja jordbrukarna genom statligt stöd. Kommissionen införde ett sådant regelverk genom gemenskapens riktlinjer av den 24 december 2002 för statligt stöd när det gäller TSE-test, döda djur och slaktavfall (nedan kallade *TSE-riktlinjerna*) ⁽¹²⁾. Dessa riktlinjer har utvecklats och skärpts i avsnitt V.B.4 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007–2013 (nedan kallade *jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013*) ⁽¹³⁾.

(39) Enligt TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013 krävs som allmän regel att förorenaren ska stå för kostnaderna för att bortskaffa

animaliska biprodukter ⁽¹⁴⁾, men under vissa, strikt begränsade villkor är det tillåtet med stöd för TSE-test samt för bortskaffande av avlivade eller självdöda djur ⁽¹⁵⁾. När det gäller bortskaffande av slaktavfall får generellt sett inga stöd beviljas ⁽¹⁶⁾. Stöden är dessutom bara förenliga med den inre marknaden om det kan styrkas att de enbart gynnar jordbrukare och inte produktionsenheter i senare led (t.ex. slakterier eller anläggningar som arbetar med bortskaffning av djur) ⁽¹⁷⁾.

2.5.1 Kommissionens beslut av den 29 januari 2004 i stödärende NN 33/03

(40) År 2004 godkände kommissionen stödåtgärder för att begränsa TSE-risken i Rheinland-Pfalz. Dessa åtgärder anmälades av Tyskland med stöd av artikel 107.3 c i EUF-fördraget, TSE-riktlinjerna och gemenskapens riktlinjer av den 12 augusti 2000 för statligt stöd till jordbrukssektorn ⁽¹⁸⁾. Genom dessa stödåtgärder skulle man förhindra en spridning av BSE. Bland annat skulle jordbrukarna få ersättning för de extrakostnader för bortskaffande av riskmaterial som uppstått till följd av förbudet mot att utfodra nötboskap med kött- och benmjöl.

(41) Vid sidan av andra åtgärder godkände kommissionen ett engångsstöd på 100 % för de kostnader för bortskaffande av specificerat riskfyllt slaktavfall som hade uppstått inom sammanslutningens område till följd av förbudet mot utfodring med djurmjöl under perioden oktober 2000–september 2001. Här ansågs emellertid inte ZT vara stödmottagare, utan slakterierna.

2.5.2 Kommissionens beslut av den 6 juli 2004 i stödärende N 15/04

(42) Genom det andra stödet, som även detta godkändes 2004, ska jordbrukarna i Rheinland-Pfalz kompenseras för sina kostnader för att samla in och bearbeta avlivade eller självdöda djur, för vilka jordbrukarna har betalat avgifter till djursjukdomskassan (Tierseuchenkasse) ⁽¹⁹⁾. De avgifter som ZT fakturerar för insamling och bearbetning av avlivade eller självdöda djur fördelas jämnt mellan delstaterna (Rheinland-Pfalz, Hessen och Saarland), sammanslutningens medlemmar och djursjukdomskassan i respektive delstat. När det gäller bearbetningskostnader måste emellertid djurhållningsproducenter betala en egen avgift på 25 %.

⁽¹⁴⁾ TSE-riktlinjerna, punkterna 27 och 37, jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013, punkt 132 g och 132 h.

⁽¹⁵⁾ TSE-riktlinjerna, avsnitt III.C och IV.C, jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013, punkt 134.

⁽¹⁶⁾ TSE-riktlinjerna, avsnitt V.C, jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013, punkt 135 b.

⁽¹⁷⁾ TSE-riktlinjerna, punkterna 32 och 33, jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013, punkt 135 a.

⁽¹⁸⁾ EGT C 232, 12.8.2000, s. 17.

⁽¹⁹⁾ Djursjukdomskassorna finns i varje delstat och är offentligrättsliga inrättningar som har till uppgift att betala ut ersättning till djurhållningsproducenterna för djur som har dött till följd av vissa anmälningspliktiga sjukdomar eller som har avlivats på grund av officiella veterinärers direktiv. Djursjukdomskassan finansieras genom avgifter från djurproducenterna och bidrag från delstaterna.

⁽¹¹⁾ Dom av den 20 november 2003 i mål C-126/01, GEMO, REG 2003, s. I-13769, punkterna 31 och 32.

⁽¹²⁾ EGT C 324, 24.12.2002, s. 2.

⁽¹³⁾ EUT C 319, 27.12.2006, s. 1.

(43) Kommissionen har godkänt stödet, som utbetalas direkt till ZT, för perioden 1 januari 1999–31 december 2013. Stödet får tilldelas på villkor att det enbart gynnar jordbrukare och inte beviljas i kombination med andra stöd.

(44) Eftersom stödet kompenserar för en proportionell andel av de förutbestämda avgifterna (100 % för insamling och 75 % för bearbetning), har kommissionen dragit slutsatsen att denna stödordning enbart gynnar jordbrukarna och inte genererar någon ekonomisk förmån för ZT.

2.5.3 Förhållandet mellan de tillåtna stöden NN 33/03 och N 15/04 respektive de årliga bidragen

(45) De båda tillåtna stöden (nedan kallade *jordbruks- och skogsbruksstöden*) bokförs som intäkter i ZT:s räkenskaper. När det gäller de förluster som föreligger innan de årliga bidragen har erhållits enligt skäl 36 har det därför redan beaktats att ZT har mottagit jordbruks- och skogsbruksstöd som intäkter.

(46) ZT får alltså de årliga bidragen utöver jordbruks- och skogsbruksstödet för att finansiera resterande förluster.

3. SKÄL TILL ATT FÖRFARANDET INLEDDES

(47) Den klagande anser att ZT inte skulle kunna överleva ekonomiskt om inte sammanslutningens medlemmar betalade ett årligt bidrag för de årliga förluster som uppstår till följd av bortskaffandet av internt och externt material. ZT, som enligt den klagande har monopol på bortskaffande av internt material och därmed inte bedriver någon konkurrensutsatt verksamhet, erbjuder priser som ligger under marknadspriserna på de öppna marknaderna för externt material. ZT:s prispolitik anses bara vara inriktad på att utnyttja kapaciteten i sammanslutningens anläggningar som har mycket fri kapacitet.

(48) Den klagande menar att de årliga bidragen resulterar i att marknaden snedvrids på många olika sätt. Framför allt kritiserar den klagande ZT:s prissättning för kategori 3-material och i samband med anbudet inom ramen för anbudsförfarandet avseende bortskaffningsuppdraget i Nord- och Mittelhessen:

a) ZT erbjuder sig inte att bortskaffa slaktavfall till en avgift som motsvarar den bearbetade mängden, utan ett fast pris per djur. För mindre slakterier blir det mer kostsamt att separera kategori 3-material från kategori 1- och kategori 2-material än för större och mer välutrustade slakterier, och det blir därför också mer attraktivt för dem att avstå från separering och lämna kategori 3-material tillsammans med slaktavfall från kategori 1 och 2 till ZT. Den klagande anser därför att ZT erbjuder bortskaffande av slaktavfall till priser som inte täcker kostnaderna, eftersom

sammanslutningen inte räknar in de extrakostnader som uppstår för den gemensamma bearbetningen av kategori 3-material i sina avgifter.

b) Endast ZT anses ha kunnat vinna anbudsförfarandet för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material i Nord- och Mittelhessen, eftersom sammanslutningen redan har täckt sina fasta kostnader för att tillhandahålla kapacitet genom det årliga bidraget och därmed har kunnat erbjuda lägre avgiftsnivåer.

(49) Tyskland menar däremot att det årliga bidraget är nödvändigt för att täcka de kostnader som uppstår för ZT till följd av skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet. För detta syfte inkom Tyskland också med ett utlåtande från Fraunhofer-Institut⁽²⁰⁾ från mars 2007 (nedan kallat *Fraunhoferutlåtandet*) för att visa att kostnaderna för reservkapaciteten uppgår till ca 50 % av de totala kapacitetskostnaderna. Det årliga bidraget ansågs också vara nödvändigt för att täcka saneringskostnaderna för gamla anläggningar.

(50) Vid sin preliminära prövning konstaterade kommissionen inledningsvis att de årliga bidragen till ZT i princip medförde en ekonomisk förmån, eftersom de reducerade ZT:s löpande utgifter, och att även de andra kriterierna för stöd förelåg.

(51) Kommissionen påpekade att sådana driftsstöd i regel är förbjudna. Därefter uttryckte kommissionen sina tvivel om i vilken omfattning det kan motiveras att det årliga bidraget kan utgöra kompensation för tillhandahållandet av reservkapacitet. Här grundade sig kommissionen på de fyra kriterierna i Altmarkdomen⁽²¹⁾:

a) Det företag som får stöd ska faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och dessa skyldigheter ska vara klart definierade.

b) De parametrar som används vid beräkning av ersättningen ska vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt.

c) Ersättningen får inte överstiga vad som krävs för att täcka alla eller en del av de kostnader som har uppkommit i samband med skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst.

⁽²⁰⁾ Fraunhofer Institut, *Untersuchung von Verarbeitungskapazität und reservkapazität der Tierkörperbeseitigung in Rheinland-Pfalz*, mars 2007.

⁽²¹⁾ Dom av den 24 juli 2003 i mål C-280/00, Altmark Trans GmbH och Regierungspräsidium Magdeburg, REG 2003, s. I-7747.

- d) När det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna i ett konkret fall inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande som gör det möjligt att välja den anbudsgivare som kan tillhandahålla dessa tjänster till den lägsta kostnaden för det allmänna, ska den ersättningsnivå som behövs fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag som är lämpligt utrustat skulle ha åsamkats vid fullgörandet av skyldigheten att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (52) När det gäller frågan om förekomsten av en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse uttryckte kommissionen tvivel om det kan ligga i allmänhetens intresse att reservkapacitet tillhandahålls, eftersom jordbrukarna är skyldiga att bortskaffa avlivade eller självdöda djur och slaktavfall enligt principen om att förorenaren ska betala och dessa gynnas av ovannämnda stöd som har godkänts av kommissionen. Dessutom kan man fråga sig om det årliga bidraget är nödvändigt. Praxis i de andra tyska delstaterna visar nämligen att de privata aktörernas anläggningar har tillräcklig reservkapacitet vid eventuella djursjukdomar, utan att de behöver få någon extra kompensation för att de tillhandahåller denna kapacitet.
- (53) Kommissionen tvivlade också på om ZT:s Verbandsordning uppfyllde kraven för ett öppet beslut om tilldelning, eftersom det före 2010 varken hade definierats att ZT skulle tillhandahålla reservkapacitet i enlighet med skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster eller hade angetts några nödvändiga parametrar för kostnadsberäkning.
- (54) När det gäller frågan om en sådan kompensation var nödvändig undrade kommissionen om de årliga bidragen inte i själva verket finansierade de förluster som uppstår till följd av olönsam fri kapacitet. Man kan undra om det verkligen krävs ett extra årligt bidrag när förorenarna täcker alla sina kostnader genom avgifter i de andra delstaterna.
- (55) Eftersom ZT inte hade valts på grundval av ett offentligt anbuds-förfarande är det tveksamt om ZT är ett genomsnittligt och välskött företag.
- (56) Kommissionen drar följaktligen den preliminära slutsatsen att det måste prövas specifikt om det årliga bidraget till ZT för tillhandahållandet av reservkapacitet faktiskt är nödvändigt eller om marknaden själv inte har tillräckligt med fri anläggningskapacitet vid eventuella fall/utbrott av sjukdom.
- (57) Slutligen ifrågasattes Tysklands argumentation om att de årliga bidragen kunde motiveras med att de utgjorde kompensation för saneringskostnaderna för gamla anläggningar. Enligt punkt 132 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till miljöskydd av den 1 april 2008 (nedan kallade *riktlinjerna för stöd till miljöskydd*)⁽²²⁾ kan ett sådant stöd principiellt sett endast anses vara förenligt med den inre marknaden om stödmottagaren inte är ansvarig enligt den tillämpliga lagstiftningen i de enskilda medlemsstaterna, vilket inte förefaller vara aktuellt i detta fall.
- #### 4. FÖRFARANDET VID NATIONELLA DOMSTOLAR
- (58) I sin dom av den 16 december 2010 slår BVerwG fast att det årliga bidraget för 2010 inte utgör något statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget, eftersom Altmarkkriterierna är uppfyllda. BVerwG yttrade sig inte om tidigare årliga bidrag, eftersom domstolen ansåg att talan inte kunde upptas till sakprövning i fråga om de årliga bidrag som utbetalats före 2010.
- ##### 4.1 Det första Altmarkkriteriet
- (59) Enligt BVerwG utgör bortskaffandet av animaliska biprodukter en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i enlighet med förordningen om animaliska biprodukter och § 3 första stycket TierNebG och omfattar även tillhandahållande av reservkapacitet.
- (60) BVerwG skiljer mellan kapacitet som utnyttjas för normal drift, inklusive fri driftskapacitet, och kapacitet som normalt inte utnyttjas. Om de årliga bidragen täcker kostnaderna för den normala kapaciteten, inklusive den fria driftskapaciteten, skulle BVerwG godta synsättet att det årliga bidraget utgör ett statligt stöd med stöd av principen om att förorenaren ska betala.
- (61) Om däremot de årliga bidragen täckte kostnaderna för den fria kapacitet som enbart reserverats för eventuella sjukdomsfall, skulle det årliga bidraget inte utgöra något statligt stöd. I samband med detta ansågs det vara ovidkommande att den fria kapaciteten kan vara större än vad som krävs med hänsyn till driften, eftersom det ligger i sakens natur att den normalt inte utnyttjas. En annan slutsats skulle endast kunna dras om det fanns indikationer på att den fria kapaciteten utnyttjades även vid normal drift (t.ex. för bortskaffande av kategori 3-material). Eftersom detta uppenbarligen inte var aktuellt här, utgjorde det årliga bidraget endast kompensation för de kostnader som uppstått till följd av skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster i form av reservkapacitet.
- ##### 4.2 Det andra Altmarkkriteriet
- (62) Vad gäller kriteriet om öppenhet konstaterar BVerwG att Verbandsordnung ändrades den 2 februari 2010, direkt innan besluten om de årliga bidragen för 2010 utfärdades. BVerwG anser att det genom § 9 i 2010 års Verbandsordnung har klargjorts att det årliga bidraget enbart syftar till att kompensera för kostnaderna för att tillhandahålla reservkapacitet.

⁽²²⁾ EUT C 82, 1.4.2008, s. 1.

4.3 Det tredje Altmarkkriteriet

- (63) Genom den ändrade § 9 i Verbandsordnung ska det säkerställas att det årliga bidraget endast syftar till att kompensera för kostnaderna för att tillhandahålla reservkapacitet.
- (64) När det gäller beslutet om reservkapacitetens omfattning anses det inte utgöra något affärsmässigt beslut som måste fattas med hänsyn till den ekonomiska lönsamheten. Det anses ligga i sakens natur att det är ekonomiskt olönsamt att tillhandahålla reservkapacitet, eftersom kostnaderna för denna fria kapacitet inte står i relation till sannolikheten för ett omfattande utbrott av en djursjukdom.

4.4 Det fjärde Altmarkkriteriet

- (65) Enligt BVerwG kan det fjärde Altmarkkriteriet inte tillämpas på detta fall, eftersom kategori 1- och kategori 2-material bortscaffas separat från kategori 3-material. Det förekommer ingen överlappning mellan de offentliga och kommersiella tjänster som ZT tillhandahåller. I fallet Altmark hade däremot ett privat bussföretag ålagts skyldigheten att tillhandahålla ett stort antal allmännyttiga tjänster (t.ex. när det gäller antalet stopp och tidtabell), vilket i hög grad påverkade det sätt som den grundläggande transporttjänsten tillhandahölls på. De årliga bidragen till ZT syftade sålunda till att kompensera för kostnaderna för en offentlig tjänst som tillhandahålls utanför marknaden.
- (66) Vidare anser BVerwG att en myndighet får utföra de uppgifter av allmänintresse som åligger dem, utan att behöva vända sig till privata tjänsteleverantörer. Med hänvisning till domstolens rättspraxis uttalade BVerwG att det står en myndighet fritt att besluta om den ska utföra en uppgift med egna medel eller om den ska införskaffa dessa medel på marknaden⁽²³⁾.

5. DEN KLAGANDES SYNPKUNKTER

5.1 Det första Altmarkkriteriet

- (67) Den klagande hävdar att tillhandahållandet av reservkapacitet på grund av principen om att förorenaren ska betala inte utgör någon tjänst av allmänt ekonomiskt intresse i den mening som avses i artikel 106.2 i EUF-fördraget.
- (68) Här var det enkelt att identifiera jordbrukare och slakterier som förorenare: Jordbrukarna gynnas av en effektiv bekämpning av djursjukdomar, eftersom de kan utgöra en risk för deras djurbesättningar och därmed också för deras tillgångar. Om djursjukdomar bekämpas snabbt och effektivt kan slakterierna fortsätta att bedriva sin verksamhet under normal drift.

- (69) Principen om att förorenaren ska betala erkänns även i relevant tysk lagstiftning, där jordbrukare och slakterier normalt anges vara de förorenare som ska stå för bortscaffningskostnaderna⁽²⁴⁾.

5.2 Det andra Altmarkkriteriet

- (70) Den klagande hävdar att ZT gjorde gällande att tillhandahållandet av reservkapacitet alltid hade ingått i sammanslutningens uppgifter först efter det att Tysklands respektive kommissionens undersökningar hade inletts. Innan Verbandsordnung ändrades 2010 hade det inte funnits något uttryckligt uppdrag om att ZT skulle tillhandahålla reservkapacitet, och dessförinnan hade det inte heller fastställts några parametrar för hur kompensationen skulle beräknas.

5.3 Det tredje Altmarkkriteriet

- (71) Den klagande hävdar att uppdraget att tillhandahålla reservkapacitet inte genererar några nettokostnader för anläggningar för bortscaffning av djurkroppar.

5.3.1 Reservkapaciteten täcks av fri driftskapacitet

- (72) I Tyskland drivs anläggningar för bortscaffning av djurkroppar normalt i tvåskift under fem eller sex dagar i veckan, med variationer på $\pm 5\%$ mätt i drifttimmar. Beroende på säsongsvariationer tillämpas treskift när efterfrågan är hög, men vid svag efterfrågan går man återigen ner till tvåskift fem dagar i veckan. Genom Böckenhoffutlåtandet⁽²⁵⁾ har det styrkts att införandet av treskift under arbetsveckan samt ytterligare helgskift kan ge tillräcklig reservkapacitet för att hantera de materialökningar som uppstår vid fall/utbrott av sjukdom.
- (73) Nödvändig reservkapacitet skulle därför kunna täckas genom den fria driftskapacitet som bortscaffningsanläggningarna har vid normal drift. Den klagande såg sig därför aldrig tvungen att göra några extra investeringar för att tillhandahålla tillräckligt med reservkapacitet.
- (74) Vidare påpekar den klagande att de angränsande delstaternas kapacitet måste beaktas i samband med kapacitetsplaneringen för en bortscaffningsanläggning. Vid ett omfattande sjukdomsutbrott kan man utnyttja kapaciteten i andra delstater för att hantera en kortsiktig ökning av kapacitetsbehovet. Enligt den klagande finns det inga lagbestämmelser som förbjuder transport av kategori 1- och

⁽²³⁾ Dom av den 9 juni 2009 i mål C-480/06, Stadtreinigung Hamburg, REG 2009, s. I-4747, punkt 45.

⁽²⁴⁾ § 4 första stycket i TierNebGAG RP.

⁽²⁵⁾ E. Böckenhoff, *Voruntersuchung über die Verwertung von ungenießbaren Schlachtabfällen im Gebiet der ehemaligen Deutschen Demokratischen Republik*, augusti 1991.

kategori 2-material. Enligt relevanta tyska bestämmelser⁽²⁶⁾ ansågs det tvärtom ligga nära tillhands att utnyttja kapaciteten i angränsande områden för att hantera flaskhalsar i bearbetningskapaciteten i samband med fall/utbrott av sjukdom.

5.3.2 De totala kostnaderna ska finansieras med vanliga avgiftsintäkter

- (75) Enligt den klagande skulle kostnaderna för all kapacitet normalt finansieras med avgiftsintäkter från den normala verksamhet som utförs av det företag som anförtratts med bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material. Eftersom kostnaderna för fri driftskapacitet utgör en fast del av driftsanläggningens kostnader, skulle de kunna beaktas i samband med avgiftsberäkningen. Den klagande hänvisar bland annat till en dom från BVerwG⁽²⁷⁾, där det klargörs att kostnaderna för rimligt motiverade kapacitetsreserver får räknas in i avgifterna.
- (76) I 10 av 16 delstater har uteslutande privatägda företag anförtratts med bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material (Berlin, Brandenburg, Bremen, Hamburg, Mecklenburg-Vorpommern, Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen, Sachsen-Anhalt, Schleswig-Holstein och Thüringen). I vissa av dessa delstater finns det regioner med särskilt stora boskapsbesättningar, t.ex. i Niedersachsen, Nordrhein-Westfalen och Schleswig-Holstein. I Bayern och Hessen utförs bortscaffandet av djurkroppar till viss del av privatägda företag.
- (77) I de delstater där den klagande eller anknutna företag har anförtratts med bortscaffandet av animaliska biprodukter – dvs. i Mecklenburg-Vorpommern, Sachsen-Anhalt och Thüringen – har myndigheten och det anförtrorda företaget tillsammans fastställt den årliga maxkapacitet som bortscaffningsanläggningen måste kunna tillhandahålla. Denna kapacitet skulle anses vara tillräcklig för att hantera en högre efterfrågan vid fall/utbrott av sjukdom. I vissa anbudsförvaranden i Nordrhein-Westfalen skulle man enligt den klagande ange vilken reservkapacitet som kunde tillhandahållas. Som exempel angavs anbudsförvarandet i Steinfurt-distriktet, där reservkapaciteten hade fastställts till 5 % av föregående års boskapsbesättning. Bortscaffningsavgifterna beräknades genom att bortscaffningsanläggningarnas samtliga fasta kostnader helt och hållet finansierades genom de bortscaffningsavgifter som fakturerats från jordbrukare och slakterier.
- (78) Praxis i övriga delstater visar följaktligen att bortscaffningsanläggningens totala kostnader – inklusive kostnader för reservkapaciteten – helt och hållet finansierades genom avgiftsintäkter, så att myndigheterna inte behövde betala ut någon extra kompensation.

5.3.3 ZT:s faktiska användning av det årliga bidraget

- (79) Den klagande hävdar att ZT inte använder det årliga bidraget enbart till att finansiera förluster från den normala driften, utan även till att finansiera de förluster som uppstår till följd av att sammanslutningen tillhandahåller överkapacitet som senare utnyttjas för externa ändamål.

5.3.3.1 Utnyttjande av den angivna reservkapaciteten för att fullgöra det allmännyttiga uppdraget för Nord- och Mittelhessens räkning

- (80) Om man jämför den fria kapacitet som anges i Fraunhoferutlåtandet⁽²⁸⁾ och den fria kapacitet som ZT har angett i sitt anbud till anbudsförvarandet i Nord- och Mittelhessen 2009, framgår det att ZT:s fria kapacitet tydligt har minskat med tiden: Enligt Fraunhoferutlåtandet uppgick den fria kapaciteten och den reservkapacitet som angavs vara nödvändig fortfarande till ca 50 % av den totala kapaciteten 2005 för att sedan minska till endast 35 % 2009, vilket framgår av ZT:s anbud för Nord- och Mittelhessen.
- (81) Om man antar att ZT faktiskt hade anförtratts uppgiften att tillhandahålla reservkapacitet och att 50 % av ZT:s genomsnittliga kapacitet utgör en lämplig reservkapacitet (enligt vad som anges i Fraunhoferutlåtandet), skulle ZT varken ha haft förutsättningar att delta i det offentliga anbudsförvarandet för Nordhessen eller att åta sig ytterligare bortscaffningsskyldigheter i Baden-Württemberg.

- (82) Men eftersom ZT faktiskt vann anbudet i det offentliga anbudsförvarandet för Nordhessen och hade åtagit sig att utföra ytterligare bortscaffningstjänster, hade ZT därmed utnyttjat en del av den nödvändiga reservkapaciteten för sin normala drift. Följaktligen ansågs det vara uppenbart att de årliga bidragen finansierade kostnaderna för fri kapacitet som inte krävdes som reservkapacitet.

5.3.3.2 Finansiering av fri kapacitet som inte är nödvändig

- (83) Den klagande jämför den fria kapacitet som ZT har tillgång till med den fria kapacitet som finns tillgänglig i andra delstater och drar – med hänsyn till boskapsbesättningarnas olika storlek – slutsatsen att ZT har fyra till fem gånger så mycket fri kapacitet som de andra delstaterna har tillgänglig för att tillhandahålla reservkapacitet. Därmed skulle det årliga bidraget användas för att finansiera fri kapacitet som var av en helt annan omfattning än den nödvändiga reservkapacitet som tillämpades i andra delstater. ZT:s överskjutande fria kapacitet fanns därför tillgänglig för att kunna användas för externa ändamål längre fram – som att delta i anbudsförvarandet i Nord- och Mittelhessen.

⁽²⁶⁾ Se § 3 tredje stycket i TierNebG och § 3 andra stycket i TierNebGAG RP.

⁽²⁷⁾ BverwG, 9 BN 3.03 av den 27 maj 2003 (<http://www.bundesverwaltungsgericht.de>).

⁽²⁸⁾ Se skäl 49.

5.4 Det fjärde Altmarkkriteriet

(84) Den klagande hävdar att ZT inte har tilldelats anbudet på grundval av ett offentligt anbudsförfarande, medan man i de flesta andra delstater har valt ut den leverantör som anses kunna tillhandahålla bäst tjänster genom ett offentligt anbudsförfarande. Det har inte heller utförts någon kostnadsanalys, där ZT:s kostnader har jämförts med kostnaderna för ett genomsnittligt och välskött företag.

(85) Enligt den klagande skulle det inte ha förelegat några rättsliga hinder för ett offentligt anbudsförfarande i Rheinland-Pfalz.

5.5 Snedvridning av konkurrensen på externa marknader

5.5.1 ZT:s anbud vid det offentliga anbudsförfrandet för Nord- och Mittelhessen saknade kostnadstäckning

(86) Enligt den klagande är det offentliga anbudsförfrandet för Nordhessen ett tydligt exempel på de årliga bidragens konkurrensbegränsande verkan.

(87) Före anbudsförfrandet var Tierbeseitigungsanlage Schäfer GmbH (nedan kallat TBA Schäfer) ett anknutet företag till den klagande som hade anförtrots bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material. Vid anbudsförfrandet 2009 kunde emellertid TBA Schäfer inte konkurrera mot ZT. Medan TBA Schäfer måste lämna ett anbud som baserades på de fullständiga kostnaderna, kunde ZT erbjuda avgifter som understeg kostnaderna eftersom en del av sammanslutningens kapacitetskostnader redan finansierades genom de årliga bidragen.

(88) Också om man jämför de avgifter som ZT tar ut i sammanslutningens eget område, stärker det misstankarna om att ZT hade lämnat ett anbud som saknade kostnadstäckning i anbudsförfrandet för Nordhessen. I det egna området tog ZT ut en avgift på 328 euro per ton, medan ZT endast hade angett 208 euro per ton i sitt anbud till anbudsförfrandet för Nordhessen. Eftersom det inte var någon större skillnad mellan insamlingskostnaderna i de båda områdena, föreföll det obegripligt att ZT kunde erbjuda avgifter i Nordhessen som låg ca en tredjedel under de avgifter som erbjöds för exakt samma tjänst i sammanslutningens eget område.

(89) Eftersom TBA Schäfers kostnadsbas var känd från tidigare anbudsförfrandena, var det enkelt för ZT att lägga ett anbud på 208 euro per ton, som alltså låg endast 4 euro under TBA Schäfers anbud på 212 euro per ton och på så vis kunna avgöra anbudsförfrandet till sin fördel.

5.5.2 ZT:s avgifter utan kostnadstäckning för att bortskaffa kategori 3-material

(90) Den klagande bekräftar att den prispolicy med schablonpriser som ZT tillämpade i Rheinland-Pfalz inte utgjorde

något incitament för slakterierna att separera kategori 3-material från kategori 1- och kategori 2-material. Detta ledde till att en betydande mängd kategori 3-material, som annars hade kunnat vidarebearbetas till foder för sällskapsdjur, bortskaffades tillsammans med kategori 1- och kategori 2-material av mindre värde⁽²⁹⁾.

(91) Till följd av ZT:s prispolicy togs också en större mängd kategori 3-material från marknaden än vad kommissionen hade utgått från i sin preliminära marknadsbedömning. I skäl 33 i beslutet om att inleda förfarandet anges att kategori 3-materialet separeras vid 72 % av alla slaktningar i Rheinland-Pfalz. Denna uppgift baseras emellertid enbart på antalet slaktningar. Skulle man beakta att slakt av nötboskap ger en betydligt större mängd kategori 3-material än slakt av svin, skulle resultatet bli att endast 45 % av kategori 3-materialet separeras. Den snedvridning av marknaden som har uppstått till följd av ZT:s prispolicy är därför betydligt mer omfattande än man tidigare har utgått från.

6. ZT:S SYNPUNKTER

(92) För de punkter som är relevanta följer ZT:s synpunkter Tysklands synpunkter, som behandlas i följande avsnitt. För att undvika onödiga upprepningar behandlas därför ZT:s synpunkter inte separat.

7. TYSKLANDS SYNPUNKTER

(93) Tyskland bestrider att det årliga bidraget enligt ZT:s Verbandsordning utgör ett olagligt stöd, eftersom kriterierna i Altmarkdomen är uppfyllda. Vidare hävdar Tyskland att detta stöd är förenligt med den inre marknaden eftersom det årliga bidraget inte överstiger kostnaderna för att tillhandahålla reservkapacitet samt saneringskostnaderna för de gamla anläggningarna.

7.1 Det första Altmarkkriteriet

(94) Tyskland anser först och främst att tillhandahållandet av reservkapacitet utgör en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Som argument för detta anför Tyskland att bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material utgör en obligatorisk kommunal uppgift.

(95) Myndigheterna hade anförtrott ZT att i egenskap av offentligt företag fullgöra denna obligatoriska uppgift. Det allmänna ekonomiska intresset bestod i att bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material syftade till att skydda människors hälsa. Detta gäller framför allt vid fall/utbrott av sjukdom.

⁽²⁹⁾ Se även skäl 48.

- (96) Det ska här beaktas att ZT inte ska kunna klandras för att finansiering har kunnat ske även enligt TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013. Genom dessa riktlinjer reglerades endast finansieringen av kostnader för att bortskaffa de djurkroppar som faktiskt har förekommit (avlivade eller självdöda djur), däremot inte kostnader för att tillhandahålla reservkapacitet. Det årliga bidraget beviljades därför inte heller tillsammans med de godkända TSE-stöden.
- (97) Dessutom framhölls det att jordbrukarna kunde identifieras som förorenare i fråga om bortskaffandet av avlivade eller självdöda djur, men att det inte var lika lätt att fastställa förorenaren när det gäller kostnaderna för reservkapaciteten.

7.2 Det andra Altmarkkriteriet

- (98) Genom TierNebGAG RP ska ZT ha anförtrotts bortskaffandet av animaliska biprodukter sedan 1979.
- (99) Genom Verbandsordnung i dess ändrade lydelse av den 1 februari 2010 anses den nödvändiga reservkapaciteten samt parametrarna för att beräkna nettokostnaderna ha fastställts. Grunden för detta fastställs genom Fraunhofer-utlåtandet.
- (100) Tyskland understryker att de årliga bidragen från medlemmarna har fastställts på ett objektiva och öppet sätt redan innan ZT ändrade sin Verbandsordnung 2010. Driftsplanen för det aktuella året beslutas i form av stadgar av ZT:s stämma genom ett offentligt förfarande för att sedan godkännas av tillsynsmyndigheten och offentliggöras i de officiella tidningarna för Rheinland-Pfalz och Hessen samt i Saarlands officiella tidning.

7.3 Det tredje Altmarkkriteriet

- (101) Enligt Tyskland måste reservkapaciteten tillhandahållas för att säkerställa skyddet av människors hälsa vid fall/utbrott av sjukdom.

7.3.1 Utlåtande om reservkapacitetens nivå

- (102) I Verbandsordnung i dess lydelse av den 2 februari 2010 fastställdes reservkapacitetens nivå med stöd av Fraunhofer-utlåtandet. Efter det att förfarandet hade inletts begärde Tyskland in ytterligare ett utlåtande⁽³⁰⁾ från Institut für Strukturforchung und Planung in agrarischen Intensivgebieten (nedan kallat *Ispa-RP-utlåtandet*).

⁽³⁰⁾ Institut für Strukturforchung und Planung in agrarischen Intensivgebieten (Ispa), *Gutachten zur Kapazitätsermittlung der Verarbeitungsbetriebe Tierische Nebenprodukte (VTN) im Verbandsgebiet des Zweckverbands TKB unter Berücksichtigung von Tierbestand und Schlachtzahlen vor dem Hintergrund des Ausbruchs hochkontagiöser Tierseuchen*, april 2011.

- (103) I Fraunhoferutlåtandet bedömer man hur mycket material som förväntas uppstå med olika scenarier där man också väger in sannolikheten för att dessa scenarier ska uppstå. I Ispa-RP-utlåtandet har man använt sig av en metodisk och ingående strategi för att modellera olika sjukdoms-scenarier vid ett utbrott av mul- och klövsjuka eller klassisk svinpest.
- (104) I båda studierna kom man fram till att ZT:s totala tillgängliga kapacitet var tillräcklig för att sammanslutningen skulle kunna bearbeta mängder som uppstått till följd av såväl ett kortvarigt som ett långvarigare sjukdomsutbrott utöver de normala mängder internt och externt material som i genomsnitt uppgick till 1 700 ton i veckan.

7.3.1.1 Kortvarigt sjukdomsutbrott

- (105) Enligt Ispa-RP-utlåtandet skulle det inte vara några problem att bearbeta det ytterligare material som uppstår vid ett kortvarigt sjukdomsutbrott tillsammans med normalmängderna, om materialet ökar med i storleksordningen upp till 200 ton per dag under två till fem dagar, med den fria kapacitet på upp till 1 523 ton som finns tillgänglig varje vecka när man tillämpar treskift under fem dagar. Det skulle då inte behöva införas några ytterligare helgskift.

- (106) Även om sjukdomsutbrottet drabbar större delen av sammanslutningens område, skulle ytterligare mängder på 1 300–1 800 ton per vecka kunna bearbetas under åtta veckor om man införde helgskift. Detta skulle på kort sikt ge tillgång till en fri kapacitet på upp till 2 819 ton i veckan (se även tabell 3 under punkt 9.3.1).

7.3.1.2 Långvarigt sjukdomsutbrott

- (107) Utgångspunkten här är ett scenario där mul- och klövsjuka bryter ut i hela sammanslutningens område med en slaktkvot på 10 %, på samma sätt som i Storbritannien 2001. Här har man räknat med en ökning av i genomsnitt 1 300 ton per vecka under en 18-veckorsperiod. Enligt Ispa-RP-utlåtandet skulle ZT:s anläggningar kunna klara att bearbeta även dessa mängder utöver normalmängderna under en längre period om man använde sig av treskift under fem dagar i veckan (se även tabell 3 under punkt 9.3.1).

7.3.1.3 Slutsatserna av de presenterade studierna

- (108) Enligt Tyskland visar de presenterade studierna att den totala kapacitet som är tillgänglig vid treskift fem dagar i veckan är tillräcklig för att utöver normalmängderna kunna bearbeta de ytterligare mängder som uppstår till följd av ett kortvarigt och långvarigt sjukdomsutbrott. För de flesta scenarier behöver man inte ens utnyttja de extraskift som är tillgängliga under helgerna om kapaciteten utnyttjas för fullt under 6–12 veckor.

(109) Studiernas slutsats är att med treskift fem dagar i veckan har ZT totalt sett tillräcklig kapacitet för att bearbeta såväl normalmängderna som det förväntade materialet från ett mer långvarigt sjukdomsutbrott. Den nu tillgängliga totalkapaciteten ska därför inte anses vara överdimensionerad utan behovsanpassad.

7.3.2 Kostnader för reservkapaciteten

(110) De beräkningar som Tyskland har presenterat i fråga om kostnaderna för reservkapaciteten följer upplägget i Fraunhoferutlåtandet. Kapacitetskostnaderna fördelas på normaldrift och reservkapacitet med utgångspunkt i det genomsnittliga utnyttjandet av den totala kapacitet som finns tillgänglig med treskift fem dagar i veckan. Vid normaldrift utnyttjar ZT i genomsnitt ca 50 % av den totala kapacitet som finns tillgänglig med treskift fem dagar i veckan.

(111) På basis av detta kapacitetsutnyttjande fördelas ca 50 % av kapacitetskostnaderna för insamling och bearbetning på normaldrift och reservkapacitet⁽³¹⁾. Kostnader för att tillhandahålla reservkapacitet blir därmed som följer:

Tabell 2

Kostnader för reservkapaciteten under perioden 2000–2009 enligt Tyskland

	(i euro)
	Kostnader för reservkapaciteten
2000	2 250 106
2001	2 608 383
2002	3 163 429
2003	3 121 934
2004	3 133 539
2005	2 986 695
2006	2 793 466
2007	2 606 508
2008	2 507 167
2009	1 961 515
Genomsnitt	2 784 282

(112) Observera att när det gäller reservkapaciteten för 2000 och 2001 har endast ca 45 procent av kapacitetskostnaderna fördelats, och för 2009 har reservkapaciteten reducerats med ca en femtedel till följd av det uppdrag

⁽³¹⁾ Det är alltså inte bara bearbetningsanläggningarnas avskrivningskostnader utan även avskrivningarna för fordonsparken som har fördelats mellan normaldrift och reservkapacitet.

som togs in från Nord- och Mittelhessen. För 1998 och 1999 har det inte gjorts någon kostnadsberäkning för reservkapaciteten.

7.3.3 Finansiering av kostnaderna för reservkapaciteten genom de årliga bidragen

(113) Med undantag för 2009 var de årliga bidrag som sammanslutningens medlemmar betalade till ZT lägre än de kostnader som har angetts för reservkapaciteten i tabell 2. År 2009 låg det slutgiltiga årliga bidraget på samma nivå som kostnaderna.

(114) Tyskland förklarar att kostnaderna för att tillhandahålla reservkapacitet inte är medräknade i användaravgiften, eftersom detta inte är möjligt med hänsyn till lagstiftningen. Enligt § 7 i Rheinland-Pfalz kommunalskattelag (Kommunalabgabengesetz Rheinland-Pfalz, nedan kallad KAG RP) skulle myndigheterna visserligen kunna ta ut användaravgifter som vederlag för användningen av offentliga inrättningar och anläggningar så att det täcker kostnaderna, men i samband med detta får det inte uppstå något uppenbart missförhållande mellan den tjänst som inrättningen eller anläggningen tillhandahåller och själva avgiften. Enligt § 8 i KAG RP ska de kostnader som ligger till grund för användaravgifterna fastställas utifrån de affärsmässiga grunderna vid kostnadsberäkning. Tyskland anser emellertid att endast bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material är avgiftsgrundande, däremot inte tillhandahållande av reservkapacitet. Det sistnämnda alternativet tillhandahålls inte som en form av vederlag för den enskilde avgiftsskyldige, utan syftar till att hantera framtida risker för allmänheten.

7.3.4 Finansieringen i andra delstater

(115) På begäran av kommissionen har Tyskland genomfört en landsomfattande undersökning om praxis när det gäller fastställande och finansiering av reservkapaciteten.

(116) I samtliga tyska delstater – med undantag för det område där ZT bedriver sin verksamhet – täcks reservkapaciteten genom den fria driftskapaciteten som är tillgänglig under arbetsveckan och helgen. Enligt Böckenhoffutlåtandet görs det av tradition inga ytterligare kapacitetsinvesteringar i sjukdomsbekämpande syfte. Den fria kapacitet som finns tillgänglig genom treskiftet under arbetsveckan och de olika helgskiftet ger tillräcklig reservkapacitet. Det har nu framkommit alternativa beräkningsmetoder genom olika utlåtanden – t.ex. Ispa-utlåtandet för Niedersachsen (nedan kallat Ispa-NS-utlåtandet)⁽³²⁾ – eller genom avstämning med de berörda intressegrupperna.

⁽³²⁾ Institut für Strukturforshung und Planung in agrarischen Intensivgebieten (Ispa), Gutachten zur Kapazitätsermittlung der Verarbeitungsbetriebe Tierische Nebenprodukte (VTN) in Niedersachsen unter Berücksichtigung von Tierbestand und Schlachtzahlen vor dem Hintergrund des Ausbruchs hochkontagiöser Tierseuchen, april 2011.

Den grundläggande slutsatsen i Böckenhoffutlåtandet kvarstår emellertid, dvs. att det inte behövs några ytterligare investeringar i fri kapacitet.

- (117) Kostnaderna för fri driftskapacitet finansieras via avgifter eller vederlag (beroende på aktörernas juridiska form). I samband med detta finns det olika regler för hur man ska fördela kostnaderna för fri driftskapacitet mellan bortskaffande av avlivade eller självdöda djur respektive slaktavfall.
- (118) När det gäller det stöd som ges till jordbrukare i samband med bortskaffande av avlivade eller självdöda djur enligt TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013 tillämpar merparten av delstaterna statliga stöd på 67–75 % av avgifterna för bortskaffande av avlivade eller självdöda djur:
- Baden-Württemberg och Nordrhein-Westfalen: Djurägarna betalar 25 % av bearbetningskostnaderna. 100 % av insamlingskostnaderna samt de resterande 75 % av bearbetningskostnaderna finansieras av myndigheterna (distrikt och delstater).
  - Sachsen-Anhalt, Thüringen och Brandenburg: Djurägarna betalar 25 % respektive 33 % av insamlings- och bearbetningskostnaderna. Myndigheterna står för den resterande andelen av insamlings- och bearbetningskostnaderna (75 respektive 67 %).
  - Bayern, Rheinland-Pfalz och Saarland: Distrikten, djursjukdomskassan och delstaten betalar vardera en tredjedel av insamlingskostnaderna. Bearbetningskostnaderna finansieras till 66 % av myndigheterna, till 25 % av djurägaren och till 8 % av djursjukdomskassan.
  - I Sachsen finansieras insamlings- och bearbetningskostnaderna till 25 % av djurägarna, till 8 % av djursjukdomskassan och till 66 % av myndigheterna.
  - I Niedersachsen finansieras insamlings- och bearbetningskostnaderna till 60 % av djursjukdomskassan och till 40 % av myndigheterna. Djursjukdomskassan fakturerar djurägarna för 25 % av bearbetningskostnaderna.
  - I Schleswig-Holstein står djursjukdomskassan för 100 % av insamlings- och bearbetningskostnaderna.
  - I Mecklenburg-Vorpommern står djurägarna för 100 % av insamlings- och bearbetningskostnaderna.

- (119) Denna översikt visar enligt Tyskland att det är av underordnad betydelse om kostnaderna för reservkapaciteten är medräknade i vederlag och avgifter eller om de finansieras via ett årligt bidrag som i Rheinland-Pfalz. Det avgörande är vem som faktiskt står för kostnaderna. Det visar sig att stora delar av kostnaderna för reservkapaciteten är offentligt finansierade genom stödet enligt TSE-riktlinjerna eller jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013.

7.4 Det fjärde Altmarkkriteriet

- (120) Tyskland anser att det inte föreligger någon unionsrättslig skyldighet att öppna marknaden för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material genom anbudsförfaranden. Detta skulle också ha bekräftats av domstolen⁽³³⁾.

7.5 Ingen snedvridning av konkurrensen på de externa marknaderna

- (121) I förevarande fall anser Tyskland att det inte heller uppstår någon snedvridning av konkurrensen på marknaderna.

7.5.1 ZT:s bortskaffande av fria varor utan korssubventionering

- (122) Tyskland anser att det inte har uppstått någon snedvridning av konkurrensen till följd av det årliga bidrag som ZT har mottagit när det gäller kategori 3-material, eftersom det inte förekommer någon korssubventionering:

a) Av ZT:s årsbokslut framgår det också klart och tydligt att ZT har haft betydande bruttomarginaler på bearbetning av separerat kategori 3-material i många år, vilket utesluter korssubventionering.

b) Om kategori 3-material levereras tillsammans med kategori 1- och kategori 2-material, ska blandningar (efter vikt) ha räknats med i avgifterna redan från början. Det innebär att den avgiftsnivå som anges i avgiftsreglementet redan inbegriper de mängder blandat material som redan beräknats för denna kategori.

- (123) Det finns ingen grund för den klagandes påstående om att endast 45 % av materialet i denna kategori separerades till följd av ZT:s prispolicy. ZT hade aldrig bearbetat så stora mängder kategori 3-material, vilket också framgick av relevant statistik. För 2009 kunde man bekräfta den separeringsandel på 72 % som kommissionen hade angett när förfarandet inleddes.

⁽³³⁾ Dom i målet Stadtreinigung Hamburg, se ovan.

(124) Vidare skulle det påpekas att inom sammanslutningens eget område har 85 % av slaktningarna genomförts av sex olika företag, som separerar materialet i största möjliga utsträckning. Den klagande är verksam inom dessa företag och får separerat kategori 3-material därifrån. Den klagande har alltså tillgång till marknaderna för kategori 3 och även en mycket stor andel av dessa marknader.

7.5.2 Anbudsförfarandet i Nord- och Mittelhessen

(125) Det faktum att ZT tar ut andra avgifter i Nord- och Mittelhessen än i sammanslutningens eget område utgör inget stöd för att konkurrensen skulle ha snedvridits. Finansieringsskillnaderna kan förklaras med att det förekommer olika lagstadgade beräkningsriktlinjer. I Tyskland åligger det generellt de myndigheter som är ansvariga enligt delstatens lagstiftning att ansvara för bortskaffandet av animaliska biprodukter i kategori 1 och 2, vilket fastställs i § 3 första stycket i TierNebG. Finansieringen har därför ha reglerats på olika sätt i de tillämpliga bestämmelserna på delstats- och kommunnivå.

(126) Om det inte är de bortskaffningsskyldiga aktörerna som utför uppgiften att bortskaffa animaliska biprodukter, utan denna uppgift i stället har överförs till tredje part – som i Nord- och Mittelhessen – följer beräkningsriktlinjerna inte gällande kommunalskattelag, utan principerna för fastställande av självkostnadspriset (Leitsätzen für die Preisermittlung aufgrund von Selbstkosten, nedan kallade LSP)⁽³⁴⁾.

(127) Framför allt när det gäller de räntekostnader som kan räknas in i avgifter respektive vederlag förekom det stora skillnader mellan KAG RP och LSP. Detta var av betydelse för ZT, som till stor del hade finansierat sina investeringar genom lån och därför måste betala stora räntebelopp varje år.

(128) Enligt § 8 i KAG RP kunde ZT ta med de faktiska räntekostnaderna i sin avgiftsberäkning. När det gäller avgifterna i Nord- och Mittelhessen får man enligt LSP däremot endast ange den beräknade räntan på det genomsnittliga värdet av de driftsnödvändiga tillgångarna och därmed inte göra någon ytterligare avräkning av samtliga räntebetalningar.

(129) Det finns heller ingen grund för den klagandes påstående om att TBA Schäfer inte hade kunnat konkurrera vid anbudsförfarandet i Nord- och Mittelhessen på grund av den korssubventionering som hade uppstått till följd av det årliga bidraget. TBA Schäfers högre anbud kunde förklaras med att TBA Schäfer hade angett en alltför låg

avkastning på sina produkter och dessutom måste betala högre administrativa kostnader och koncernavgifter. ZT hade däremot fastställt en korrekt avkastningsnivå för sina produkter och behövde inte heller betala några koncernavgifter eftersom sammanslutningen inte ingick i någon koncern.

7.6 Sanering av gamla anläggningar

(130) Tyskland hävdar att en del av de årliga bidrag som ZT tar emot används till att finansiera saneringskostnaderna för två gamla anläggningar, Sprendlingen-Gensingen och Sohrschied.

(131) Tidigare ägare respektive operatörer till dessa båda gamla anläggningar hade använt kolväte, vilket hade resulterat i mark- och grundvattenföroreningar. Båda tomrarna hade övergått i ZT:s ägo när sammanslutningen bildades 1979.

(132) Genom saneringsbeslut från regionstyrelsen för Koblenz (Bezirksregierung Koblenz) av den 21 april 1997 och av den 31 mars 1998 ålades ZT att bortskaffa dessa föroreningar. Vad gäller saneringsskyldigheten för anläggningen Sprendlingen-Gensingen hade ytterligare ålägganden utfärdats genom det efterföljande beslutet av den 13 juli 2001. För båda dessa gamla anläggningar uppgick saneringskostnaderna för den relevanta perioden 1998–2010 till sammanlagt 2 413 049 euro.

7.6.1 Den gamla anläggningen Sprendlingen-Gensingen

(133) Tyskland medger att ZT genom saneringsbeslutet av den 31 mars 1998 i sak ålades att stå för saneringskostnaderna för den gamla anläggningen Sprendlingen-Gensingen. Ur stödrättslig synvinkel kan det emellertid inte anses motiverat att ZT ska stå för samtliga saneringskostnader, eftersom det skulle leda till en särbehandling i förhållande till privata företag om man tillämpade o begränsat ansvar med stöd av senare tysk rättspraxis.

(134) Efter Bundesverfassungsgerichts beslut av den 16 februari 2000⁽³⁵⁾ ska ett privat företag, enligt den nationella lagstiftningen, endast vara ansvarigt inom det rimligas gräns. Enligt Bundesverfassungsgericht kunde denna gräns ha uppnåtts om ansvaret översteg tomtens värde. Ovanför denna gräns kan ansvaret inte anses utgöra mer än en relativ innehålls- och gränsvärdesbestämmelse i den mening som avses i artikel 14.2 andra meningen i den tyska grundlagen för det egendomsskydd som garanteras där. Eftersom ZT i egenskap av offentligrättslig juridisk person inte kan åberopa de rättigheter som tillkommer privatpersoner enligt den tyska grundlagen, är denna ansvarsbegränsning inte tillämplig på ZT.

⁽³⁴⁾ Bilaga till förordning PR nr 30/53 om priser vid offentlig upphandling av den 21 november 1953 (BANz. 1953 nr 244), senast ändrad genom artikel 289 i förordningen av den 25 november 2003 (BGBl. I, s. 2304).

⁽³⁵⁾ Bundesverfassungsgerichts beslut av den 16 februari 2000 – 1 BvR 242-91.

(135) Tyskland hävdar att den gamla anläggningen Sprendlingen-Gensingen uppvisar ett negativt marknadsvärde, eftersom balansräkningen av den 31 december 2009 baseras på ett beräknat bokfört värde på 128 500 euro, men att saneringskostnaderna, som vid det här laget uppgår till sammanlagt 1 542 316 euro, skulle överstiga detta värde. Därmed skulle ansvarsgränsen enligt ovan ha överskridits.

(136) Att de saneringskostnader som överstiger ansvarsgränsen finansieras genom det årliga bidraget ska anses utgöra ett förenligt stöd i den mening som avses i punkt 132 i riktlinjerna för stöd till miljöskydd, eftersom privatpersoner endast är skyldiga att betala saneringskostnaderna upp till tomtens marknadsvärde.

7.6.2 Den gamla anläggningen Sohrschied

(137) Även om ZT:s förorenansvar har fastställts genom saneringsbeslutet av den 21 april 1997 ifrågasätter Tyskland om ZT enligt tysk lagstiftning faktiskt skulle ha varit skyldig att överta saneringskostnaderna för de skador som har orsakats av den tidigare ägaren respektive operatören. Med tanke på att dessa händelser ligger mer än 30 år tillbaka i tiden, anses det inte längre finnas något entydigt svar på ansvarsfrågan.

(138) Tyskland anser att det årliga bidraget utgör ett förenligt stöd enligt riktlinjerna för stöd till miljöskydd i den mån som det används till saneringskostnaderna för den gamla anläggningen Sohrschied, eftersom ZT inte skulle ha varit skyldig att utföra saneringen.

(139) Tyskland hävdar vidare att den gamla anläggningen Sohrschied också uppvisar ett negativt marknadsvärde och att ansvarsgränsen enligt ovan skulle ha överskridits även i detta fall.

8. BEDÖMNING AV DE GENERELLA FÖRUTSÄTTNINGARNA FÖR FÖREKOMSTEN AV STÖD I DEN MENING SOM AVSES I ARTIKEL 107.1 I EUF-FÖRDRAGET (MED UNDANTAG FÖR ALTMARKVILLKOREN)

(140) Enligt artikel 107.1 i EUF-fördraget "är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrider konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna".

8.1 Årligt bidrag som finansieras genom statliga medel

(141) Tyskland bestrider inte att de årliga bidragen från ZT:s medlemmar utgörs av statliga medel. Medlemmar i ZT är

distrikt (Landkreise) och städer i Rheinland-Pfalz, Saarland och Hessen. Eftersom ZT har fått ett årligt bidrag från sina medlemmar sedan 1979 i enlighet med administrativa rättsakter, omfattar åtgärden en direkt överföring av statliga medel. Med tanke på att det rör sig om administrativa rättsakter, kan de årliga bidragen hänföras till staten.

8.2 Ekonomisk förmån för ZT

(142) Först och främst måste stödmottagaren vara ett företag. Företagsbegreppet omfattar alla enheter som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och hur den finansieras. Detta gäller inte enbart för privata, utan även för offentliga företag⁽³⁶⁾. Ekonomisk verksamhet utgörs av all verksamhet som består i att erbjuda varor eller tjänster på en viss marknad, i regel mot ersättning⁽³⁷⁾. Eftersom ZT erbjuder tjänster för bortskaffande av vissa animaliska biprodukter mot ersättning, är ZT ett företag.

(143) Principiellt sett utgör de årliga bidragen en ekonomisk förmån för ZT, eftersom de minskar de löpande utgifterna och inte ställs i förhållande till en tillräcklig motprestation. Tyskland hävdar emellertid att de årliga bidragen endast har kompenserat för de kostnader som har uppstått till följd av ZT:s skyldighet att tillhandahålla reservkapacitet och därför inte har inneburit någon ekonomisk förmån för sammanslutningen.

(144) I Altmarkdomen slog EU-domstolen fast att ersättning för att fullgöra skyldigheter avseende allmännyttiga tjänster inte ska anses utgöra statligt stöd, dvs. inte utgör någon förmån för stödmottagaren, under förutsättning att vissa kumulativa kriterier ska vara uppfyllda⁽³⁸⁾.

(145) På grund av Altmarkdomens betydelse i förevarande fall behandlas Tysklands påstående om att Altmarkkriterierna är uppfyllda separat och mer detaljerat i avsnitt 9.

8.3 Snedvridding av konkurrensen och påverkan av handeln mellan medlemsstaterna

(146) Tyskland anser att marknaden för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material från sammanslutningens eget område inte är öppen för konkurrens, och därmed skulle man både kunna utesluta att konkurrensen har snedvridits och att handeln mellan medlemsstaterna har påverkats.

⁽³⁶⁾ Dom av den 16 juni 1987 i mål 118/85, kommissionen mot Italien, REG 1987, s. 2599.

⁽³⁷⁾ Dom av den 18 juni 1998 i mål C-35/96, kommissionen mot Italien, REG 1998, s. I-3851, och dom av den 12 september 2000 i mål C-180/98–C-184/98, Pavel Pavlov m.fl., REG 2000, s. I-6451.

⁽³⁸⁾ Altmarkdomen, se ovan.

(147) Kommissionen noterar för det första att det visserligen förekommer regionala monopol i fråga om bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material. Merparten av de ansvariga myndigheterna ger emellertid ifrån sig dessa monopol genom anbudsförfaranden. Det förekommer sålunda konkurrens på marknaden. I förevarande fall bekräftas detta genom anbudsförfarandet för Nord- och Mittelhessen.

(148) I överensstämmelse med sitt beslut av den 23 februari 2011 om det statliga stöd C 58/06 (f.d. NN 98/05) som Tyskland har genomfört till förmån för Bahnen der Stadt Monheim (BSM) och Rheinische Bahngesellschaft (RBM) i Verkehrsverband Rhein-Ruhr⁽³⁹⁾ anser kommissionen därför att marknaden för bortscaffande av kategori 1- och kategori 2-material är öppen för konkurrens. Inom såväl unionsrätten som den nationella lagstiftningen kan den myndighet som har tilldelats uppdraget att bortscaffa kategori 1- och kategori 2-material välja att antingen finna en leverantör på marknaden genom ett anbudsförfarande och anförtro uppgiften till denna leverantör eller också själv utföra bortscaffandet inom ramen för en *in-house-lösning*⁽⁴⁰⁾. Oberoende av Tysklands påstående om att ZT uppfyller kriterierna för en *in-house-upphandling*⁽⁴¹⁾, stärker de årliga bidragen därför ZT:s finansiella position i förhållande till andra potentiella leverantörer. Eftersom leverantörer från samtliga medlemsstater får delta i anbudsförfaranden, kan det årliga bidraget också påverka handeln mellan medlemsstaterna.

(149) De ekonomiska förmåner som de årliga bidragen medför lämpar sig också för att stärka ZT:s position på de marknader där sammanslutningen står i direkt konkurrens med andra leverantörer (bortscaffande av kategori 3-material, anbudsförfarandet för bortscaffande av kategori 1- och kategori 2-material i Nord- och Mittelhessen).

8.4 Preliminär slutsats om förekomsten av stöd

(150) De årliga bidragen uppfyller förutsättningarna för förekomst av stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. I följande avsnitt ska Tysklands påstående om att de fyra förutsättningarna i Altmarkdomen är uppfyllda analyseras i detalj.

⁽³⁹⁾ EUT L 210, 17.8.2011, s. 1, punkt 208.

⁽⁴⁰⁾ En myndighet får utföra sina uppgifter med egna medel utan att behöva vända sig till externa enheter utanför sin organisation. Vid så kallad *in-house-upphandling* tillhandahåller myndigheten visserligen tjänsten själv, men använder en annan rättsligt oberoende enhet för detta. I sin dom av den 18 november 1999 i mål C-107/98, Teckal (REG 1999, s. I-8121), har domstolen fastställt följande villkor för att *in-house-upphandling* ska kunna tillämpas: För det första måste den kontroll som utövas av den upphandlande myndigheten, på egen hand eller tillsammans med andra myndigheter, motsvara den kontroll som den upphandlande myndigheten utövar över sin egen förvaltning. För det andra måste en från den upphandlande myndigheten fristående person bedriva huvuddelen av sin verksamhet tillsammans med den eller de myndigheter som innehar den.

⁽⁴¹⁾ Kommissionen förbehåller sig rätten att undersöka de upphandlingsrättsliga aspekterna i detta fall längre fram.

9. BEDÖMNING AV ALTMARKKRITERIERNA INOM RAMEN FÖR ARTIKEL 107.1 I EUF-FÖRDRAGET

9.1 Det första Altmarkkriteriet

(151) Enligt det första Altmarkkriteriet ska det mottagande företaget faktiskt ha ålagts skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, och dessa skyldigheter ska vara klart definierade.

(152) Först och främst ska det klargöras att man måste skilja mellan perioden 1979–2008 och 2009–2011 vid denna bedömning.

(153) Innan Verbandsordning ändrades den 2 februari 2010 med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2009 hade ZT endast anförtrotts bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material. Enligt den tidigare Verbandsordning föreskrevs ingen skyldighet att tillhandahålla reservkapacitet. Det förelåg därför ingen klart definierad skyldighet att tillhandahålla reservkapacitet i den mening som avses i det första Altmarkkriteriet.

(154) Genom den ändrade Verbandsordning föreligger nu inte bara skyldigheten att bortscaffa kategori 1- och kategori 2-material, utan ZT är även uttryckligen skyldigt att tillhandahålla reservkapacitet.

(155) Kommissionen kommer här nedan att visa att varken ZT:s skyldighet att bortscaffa kategori 1- och kategori 2-material eller ZT:s skyldighet att tillhandahålla reservkapacitet kan motivera att de årliga bidragen utbetalas som statliga kompensationsbetalningar i den mening som avses i det första Altmarkkriteriet.

9.1.1 Skyldighet att bortscaffa kategori 1- och kategori 2-material

9.1.1.1 Ingen tjänst av allmänt ekonomiskt intresse

(156) Enligt BVerwG utgör bortscaffande av kategori 1- och kategori 2-material med stöd av förordning (EG) nr 1069/2009 och § 3 första stycket i TierNebG en skyldighet att utföra uppdrag i allmänhetens tjänst och utgör därför en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. BVerwG lägger särskild vikt vid att bortscaffandet av material enligt tysk lagstiftning utgör en obligatorisk offentlig uppgift och utgår från att ZT bedriver myndighetsutövning i detta avseende. BVerwG anser att uppdraget i allmänhetens tjänst även omfattar tillhandahållande av reservkapacitet⁽⁴²⁾.

⁽⁴²⁾ BVerwG 3 C 44.09, se ovan, punkterna 26–31.

- (157) Tyskland delar denna uppfattning och hävdar dessutom att bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material samt tillhandahållandet av reservkapacitet syftar till att skydda människors hälsa.
- (158) Eftersom bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material utgör en skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, anser BVerwG och Tyskland att detta motiverar att de årliga bidragen utbetalas som statlig kompensation för de kostnader som uppstår för ZT till följd av dessa skyldigheter.
- (159) Som anges i punkt 13 i Europeiska unionens rambestämmelser för statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster (nedan kallade *unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*)⁽⁴³⁾, har medlemsstaterna enligt domstolens fasta rättspraxis ett stort utrymme för egna bedömningar när det gäller vilken typ av tjänster som ska klassificeras som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, dock med undantag för sektorer där det finns unionsregler som reglerar detta.
- (160) Domstolen har i sin rättspraxis understrukit att ett allmänt ekonomiskt intresse endast föreligger om det utmärker sig i förhållande till det intresse som är förenat med andra ekonomiska verksamheter⁽⁴⁴⁾.
- (161) I målet GEMO prövade domstolen frågan om jordbrukare och slakterier ska betala samtliga kostnader för bortscaffandet av avlivade eller självdöda djur och slaktavfall eller om staten får stå för en del av kostnaden med motiveringen att det rör sig om en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. I domen i detta mål slog domstolen fast att samtliga kostnader ska betalas av jordbrukarna och slakterierna⁽⁴⁵⁾.
- (162) Domstolen slog fast att kostnaden för destruktion av avlivade eller självdöda djur och slaktavfall ska anses som en kostnad som sammanhänger med den ekonomiska verksamhet som jordbrukare och slakterier bedriver. Den verksamhet som utvecklats av dessa företag ger upphov till oanvändbara produkter och rester som dessutom är skadliga för miljön. Destruktion av dessa produkter och rester ankommer på de produktionsansvariga.
- (163) Åtgärden från offentliga myndigheters sida i syfte att befria jordbrukare och slakterier från denna ekonomiska börda framstår som en ekonomisk förmån som kan snedvrída konkurrensen. Även om staten övertar bortscaffningskostnaderna i syfte att främja folkhälsan, förändrar det inget i fråga om förekomsten av en ekonomisk förmån för jordbrukare och slakterier. Enligt fast rättspraxis görs det i artikel 107.1 i EUF-fördraget nämligen ingen åtskillnad mellan orsakerna till eller målen för de statliga ingripandena, vilka i stället bedöms mot bakgrund av resultatet⁽⁴⁶⁾.
- (164) Skälen 27 och 37 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd när det gäller TSE-test, döda djur och slaktavfall (2002/C324/02) (fram till 2006) och avsnitt V.B.4 i gemenskapens riktlinjer för statligt stöd till jordbruk och skogsbruk 2007–2013 (2006/C319/01) bekräftar också att det är ägarna respektive producenterna av animaliska biprodukter som ska handha bortscaffandet och svara för kostnaderna för detta enligt principen om att förorenaren ska betala. Undantag till denna regel får enligt dessa texter göras för statligt stöd som endast är tillåtet i vissa situationer (framför allt i fråga om avlivade eller självdöda djur).
- (165) Att principen om att förorenaren ska betala ska gälla generellt bekräftas också i Rheinland-Pfalz delstatslagstiftning. Enligt § 4 första stycket i TierNebGAG ska ägarna stå för kostnaderna för bortscaffande och åtgärder i samband med detta.
- (166) När det gäller det konkreta fallet kan följande slutsatser dras med stöd av domstolens rättspraxis, förordning (EG) nr 1069/2009, TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013:
- (167) För att det ska förekomma en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse är det först och främst inte avgörande om medlemsstaten definierar tjänsten i fråga som en obligatorisk kommunal uppgift. Att en tjänst definieras som obligatorisk kommunal uppgift motsvarar beviljandet av en exklusiv rättighet. Om BVerwG:s rättsbedömning skulle få råda, kunde medlemsstaten definiera varje tjänst som obligatorisk kommunal uppgift och på så vis göra den till en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Med en sådan tolkning skulle artikel 106 i EUF-fördraget inte ha någon som helst ändamålsenlig verkan: syftet är ju just att kompensationsbetalningar endast får beviljas i de fall där detta är motiverat med hänsyn till en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.
- (168) Kommissionen anser att man måste skilja mellan å ena sidan beviljandet av en exklusiv rättighet och å andra sidan kvalificeringen av en tjänst som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.

⁽⁴³⁾ EUT C 8, 11.1.2012, s. 15.

⁽⁴⁴⁾ Dom av den 10 december 1991 i mål C-179/90, *Merci convenzionali porto di Genova SpA*, REG 1991, s. I-5889, punkt 27, och dom av den 17 juli 1997 i mål C-242/95, *GT-Link* (REG 1997, s. I-4449), punkt 53.

⁽⁴⁵⁾ Dom i målet GEMO, se ovan, punkterna 30–34.

⁽⁴⁶⁾ Dom av den 26 september 1996 i mål C-241/94, *Frankrike mot kommissionen*, REG 1996, s. I-4551, punkt 20, och dom av den 13 juni 2002 i mål C-382/99, *Nederländerna mot kommissionen*, REG 2002, s. I-5163, punkt 61.

- (169) Att bevilja en exklusiv rättighet för bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material kan utgöra en inskränkning i friheten att tillhandahålla tjänster enligt artikel 56 i EUF-fördraget. I överensstämmelse med artikel 52 jämförd med artikel 62 i EUF-fördraget kan en sådan inskränkning vara motiverad med hänsyn till skyddet av folkhälsan. Genom att slå fast att endast ett företag ska ansvara för bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material i en viss region vill Tyskland och Rheinland-Pfalz se till att detta företag ska utöva en särskilt intensiv kontroll och på så vis säkerställa skyddet av folkhälsan.
- (170) Men – tvärtemot vad Tyskland och BVerwG hävdar – utgör inte en åtgärd som syftar till att skydda folkhälsan per automatik en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.
- (171) Vad gäller bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material betvivlar kommissionen alltså inte att det rör sig om avfall som utgör en särskild hälsofara på grund av sin beskaffenhet. I förordning (EG) nr 1069/2009 föreskrivs det därför också ett strikt kontrollsystem för inrättningar som bortskaffar sådant avfall. Till följd av dessa bestämmelser uppstår säkert också ökade kostnader för bortskaffningsföretagen, men avgifter och vederlag måste beräknas med hänsyn till dessa kostnader.
- (172) Bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material skiljer sig inte i detta avseende från bortskaffande av annat avfall som på grund av sin beskaffenhet utgör en särskild hälsorisk. Det är normalt förorenarna och inte allmänheten som ska stå för kostnaderna för att bortskaffa sådant avfall.
- (173) I förevarande fall består tjänstens innehåll i att bortskaffa kategori 1- och kategori 2-material. Här måste kommissionen därför undersöka om denna tjänst företer vissa särdrag i förhållande till de allmänna ekonomiska intressen som andra ekonomiska verksamheter uppvisar, och inte enbart utförs för de ekonomiska aktörer som detta gynnar.
- (174) Kommissionen anser inte att bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material genom sitt innehåll företer vissa särdrag i förhållande till andra ekonomiska verksamheter. Mot denna bakgrund kan de inte kvalificeras som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (175) Tvärtemot vad BVerwG har angett leder alltså inte den stränga kontroll som föreskrivs i förordning (EG) nr 1069/2009 till att bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material ska anses utgöra någon tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.
- (176) Till detta kommer att den berörda sektorn regleras genom unionsrättsliga bestämmelser. Här föreskrivs det framför allt att förorenarna ska stå för kostnaderna för att bortskaffa kategori 1- och kategori 2-material. Av detta följer att det i princip inte finns någon möjlighet för allmänheten att överta en del av kostnaderna, vilket domstolen också har slagit fast i GEMO-domen⁽⁴⁷⁾. På grund av dessa särskilda unionsrättsliga bestämmelser finns det inte längre utrymme för nationella bestämmelser som i strid med unionsrätten anger att bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material ska kvalificeras som tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Mot denna bakgrund kan de inte kvalificeras som tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (177) Vad gäller Tysklands påstående om att syftet med bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material är att skydda människors hälsa, ska det återigen hänvisas till GEMO-domen där domstolen slog fast att det i artikel 107.1 i EUF-fördraget inte görs någon åtskillnad mellan orsakerna till eller målen för de statliga ingripandena, vilka i stället bedöms mot bakgrund av resultatet.
- (178) Av detta följer att en ekonomisk aktör generellt sett ska stå för de kostnader som uppstår till följd av regelverket för den utövade verksamheten, t.ex. i förevarande fall de strikta bestämmelser som gäller för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material. Syftet att skydda människors hälsa är relevant för att motivera att en exklusiv rättighet beviljas med avseende på friheten att tillhandahålla tjänster och i fråga om jordbrukarstödens förenlighet med den inre marknaden.
- (179) Mot denna bakgrund anser kommissionen att bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material från Tyskland inte kan kvalificeras som tjänst av allmänt ekonomiskt intresse.
- 9.1.1.2 I andra hand: Kompensationsbetalningar är inte nödvändiga
- (180) I andra hand påpekar kommissionen att det med avseende på det första Altmarkkriteriet även ska bedömas om det är nödvändigt att utbetala kompensation för en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Även om alltså bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material skulle utgöra en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, måste det prövas om kompensationsbetalningen är nödvändig.
- (181) I sin argumentation bortser Tyskland och BVerwG från att domstolen i GEMO-domen slog fast att de skyldigheter som har överförts till företag som har anförtrotts med bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material inte utgör någon grund för några statliga kompensationsbetalningar för de kostnader som uppstår till följd av dessa skyldigheter. Förorenarna ska stå för samtliga kostnader som uppstår till följd av bortskaffandet av kategori 1- och kategori 2-material, eftersom det rör sig om kostnader som nödvändigtvis är knutna till jordbrukares och slakteriers ekonomiska verksamhet.

⁽⁴⁷⁾ Detta utesluter inte att jordbrukare i undantagsfall kan få stöd för att bortskaffa avlivade eller självdöda djur.

- (182) EU-domstolen har slagit fast att en statlig kompensationsbetalning inte kan motiveras för de kostnader som uppstår till följd av denna skyldighet, eftersom dessa kostnader ska bäras av förorenarna.
- (183) I motsats till vad BVerwG anser kan det inte härledas från den strikta kontroll som föreskrivs i förordning (EG) nr 1069/2009 att kostnaderna för att bortskaffa kategori 1- och kategori 2-material får täckas genom statliga kompensationsbetalningar.
- (184) Detta innebär att enbart för att det föreligger skyldigheter att tillhandahålla allmännyttiga tjänster kan man inte dra slutsatsen att detta motiverar en statlig kompensationsbetalning för de kostnader som uppstår till följd av denna skyldighet.
- (185) Enligt kommissionen kan Tyskland inte motivera att de årliga bidragen utbetalas som statlig kompensation för de kostnader som uppstår för ZT till följd av skyldigheten att bortskaffa kategori 1- och kategori 2-material, eftersom samtliga kostnader ska täckas genom de avgifter som ZT tar ut från förorenarna i enlighet med principen om att förorenaren ska betala.
- (189) Om den tillgängliga fria driftskapaciteten – som inte genererar några merkostnader – inte skulle vara tillräcklig för att täcka den föreskrivna reservkapaciteten och det skulle krävas ytterligare investeringskostnader för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet, ska dessa kostnader täckas genom avgifter i överensstämmelse med principen om att förorenaren ska betala. Här gäller samma argument som med avseende på bortskaffande av annat avfall (för en utförlig redogörelse, se skälen 156–185).
- (190) Om den fria kapacitet som tillhandahålls överstiger det som faktiskt krävs vid fall/utbrott av sjukdom, har allmänheten inget intresse av att tillhandahålla någon sådan överflödigt fri kapacitet.
- (191) BVerwG anser att frågan om tillhandahållandet av reservkapacitet kan kvalificera som en sådan tjänst kan avgöras oberoende av om ZT tillhandahåller alltför stor kapacitet, som faktiskt inte alls krävs. Det var myndigheternas sak att avgöra om de skulle finansiera överkapacitet eller kräva att denna överkapacitet reducerades. Detta var en fråga som hänförde sig till myndigheternas politiska ansvar och hade inget med stödlagstiftningen att göra⁽⁴⁸⁾. Detta argument kan inte beaktas, eftersom det inte ligger i allmänhetens intresse att tillhandahålla kapacitet som inte alls krävs.

9.1.2 Tillhandahållande av reservkapacitet

- (186) Vad gäller frågan om tillhandahållandet av reservkapacitet i sig kan kvalificera som en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse ska följande påpekas. Enligt tysk lagstiftning ska ett företag som har områdesmonopol för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material säkerställa att det även kan hantera större materialmängder vid fall/utbrott av sjukdom. Som framgår av den jämförande översikt av de sexton delstaterna som Tyskland har lämnat hanteras detta, med undantag för ZT, överallt så att företagen kör sina anläggningar i treskift, att anläggningarna kan vara i gång även under helgen och materialet eventuellt även kan transporteras till andra delstater. Detta innebär att skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet inte genererar några merkostnader, eftersom reservkapaciteten kan täckas genom den fria driftskapacitet som finns tillgänglig.
- (187) Även om detta skulle leda till att det uppstod merkostnader, måste dessa överföras till jordbrukare och slakterier. Att hantera högre materialmängder under sjukdomsperioder ska nämligen räknas med i de normala kostnaderna för att driva en anläggning för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material.
- (188) Här spelar det ingen roll att ägarna, dvs. myndigheterna, genom sin myndighetsutövning har ålagt det företag som de har i sin ägo att tillhandahålla reservkapacitet. Tillhandahållandet av reservkapacitet kan inte kvalificera som tjänst av allmänt ekonomiskt intresse av två olika skäl.
- (192) Som beskrivs mer ingående i avsnitt 9.3 kan den föreskrivna reservkapaciteten för ZT:s del täckas genom den fria driftskapacitet som finns tillgänglig, och det kan därför inte motivera till någon kompensationsbetalning.
- (193) Mot denna bakgrund anser kommissionen att inte heller skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet kan kvalificera som tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. I andra hand anser kommissionen att denna skyldighet hur som helst inte kan motiveras till att de årliga bidragen betalas som statlig kompensation.

9.1.3 Bortskaffande av kategori 3-material

- (194) Eftersom ZT inte har anförtrotts bortskaffande av kategori 3-material, innebär redan detta skäl att det inte kan kvalificera som tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. En sådan kvalificering är inte heller möjlig av de skäl som anges i avsnitt 9.1.1.

9.1.4 Sammanfattning

- (195) Det första Altmarkkriteriet är därmed inte uppfyllt i förevarande fall.

⁽⁴⁸⁾ BVerwG 3 C 44.09, punkterna 37–39.

- (196) Följande redogörelse om det andra till och med det fjärde Altmarkkriteriet framförs därför endast i andra hand.

9.2 Det andra Altmarkkriteriet

- (197) Enligt det andra Altmarkkriteriet ska de parametrar som används vid beräkning av ersättningen vara fastställda i förväg på ett objektivt och öppet sätt. Om en medlemsstat kompenserar för ett företags förluster utan att några parametrar har fastställts för detta i förväg, utgör detta en förmån i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.
- (198) I förevarande fall måste man skilja mellan perioderna 1979–2008 och 2009–2012 vid denna bedömning.

9.2.1 Perioden 1979–2008

- (199) Enligt Verbandsordning, som godkändes den 28 oktober 1994, kunde ZT använda det årliga bidraget för att täcka samtliga ackumulerade förluster efter räkenskapsårets utgång. Men som Tyskland påpekar ska de årliga bidragen finansiera de kostnader som har uppstått för ZT till följd av tillhandahållandet av reservkapacitet.
- (200) I Verbandsordning från 1994 finns det emellertid varken några uppgifter om hur stor reservkapacitet som ZT ska tillhandahålla eller om vilka parametrar som krävs för att beräkna kostnaderna för denna reservkapacitet. Den ackumulerade förlusten är inget objektivt kriterium när det gäller kostnaderna för reservkapaciteten, eftersom förlustnivån är beroende av många olika faktorer som inte står i relation till kostnaderna för reservkapaciteten.
- (201) Det har alltså inte i förväg fastställts någon objektiv och öppen metod, som gör det möjligt att beräkna kostnaderna för reservkapaciteten. Detta innebär att det andra Altmarkkriteriet inte är uppfyllt för perioden 1979–2008.

9.2.2 Perioden 2009–2012

- (202) Den 2 februari 2010 ändrades Verbandsordning med retroaktiv verkan från och med den 1 januari 2009. I § 10 andra stycket fastställs nu uttryckligen nivån för den reservkapacitet som ska tillhandahållas. Enligt § 9 andra stycket och § 10 fjärde stycket ska kostnaderna för reservkapaciteten och därmed nivån på det årliga bidraget fastställas före räkenskapsårets början genom budgetreglementet.
- (203) Genom § 10 femte stycket i den nya Verbandsordning införs bestämmelser för att beräkna kostnaderna för reservkapaciteten. I enlighet med Fraunhoferutlåtandet ska den föreskrivna reservkapaciteten utgöra en proportionell

andel av de totala kapacitetskostnaderna. I Verbandsordning och de årliga budgetreglementena anges de parametrar som krävs för kostnadsberäkningen. Kommissionen har kontrollerat att dessa parametrar utgörs av objektivt mätbara uppgifter och att beräkningssättet fastställs på ett entydigt och öppet sätt. För åren från och med 2010 ska de årliga bidragen därför fastställas i förväg på grundval av objektiva och öppna parametrar.

- (204) Detta innebär att öppenhetskraven enligt det andra Altmarkkriteriet är uppfyllda för perioden 2010–2012. Det ska samtidigt påpekas att kommissionen visserligen erkänner att beräkningarna genomförs i förväg och med motsvarande öppenhet, men anser att den beräkningsmetod som används inte lämpar sig för att förhindra överkompensation i den mening som avses i det tredje Altmarkkriteriet.
- (205) För år 2009 har däremot bestämmelserna om kostnadsberäkning, budgetreglementet och nivån på det årliga bidraget fastställts retroaktivt och inte i förväg. Det andra Altmarkkriteriet har därför hur som helst inte uppfyllts för 2009.

9.3 Det tredje Altmarkkriteriet

- (206) Enligt det tredje Altmarkkriteriet får ersättningen inte överstiga vad som krävs för att täcka alla eller en del av de kostnader som har uppkommit i samband med skyldigheterna att tillhandahålla allmännyttiga tjänster, med hänsyn tagen till de intäkter som därvid har erhållits och till en rimlig vinst.
- (207) Vid beräkningen av kostnaderna för att fullgöra skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster använder sig kommissionen av nettokostnadsmetoden⁽⁴⁹⁾. Enligt denna metod beräknas den nettokostnad som är nödvändig, eller förväntas vara nödvändig, för att fullgöra skyldigheterna i samband med tillhandahållandet av den allmännyttiga tjänsten som skillnaden mellan nettokostnaden för tjänsteleverantören för att fullgöra skyldigheten och nettokostnaden eller vinsten för samma tjänsteleverantör utan denna skyldighet. Vederbörlig uppmärksamhet bör ägnas åt att korrekt bedöma de kostnader som tjänsteleverantören väntas undvika och de intäkter som väntas utebli i avsaknad av en skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster. Vid nettokostnadsberäkningen bör fördelarna, även immateriella värden i den mån det är möjligt, bedömas för den som tillhandahåller en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁵⁰⁾.
- (208) När det gäller reservkapacitetens omfattning anges i § 10 andra stycket i Verbandsordning av den 2 februari 2010 att det från och med 2009 ska tillhandahållas en reservkapacitet på 7 110 ton, som ska bearbetas inom en

⁽⁴⁹⁾ Unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, punkt 27.

⁽⁵⁰⁾ Unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, punkt 25.

sexveckorsperiod. Omräknat till ton per vecka ska alltså ZT vidta åtgärder för att under en sexveckorsperiod kunna bearbeta ytterligare 1 185 ton per vecka om det skulle förekomma fall/utbrott av sjukdom ⁽⁵¹⁾.

högre kapacitetsutnyttjande vid normal drift och i ökad utsträckning måste använda sig av den fria kapacitet som finns tillgänglig under helgerna om det skulle förekomma fall/utbrott av sjukdom.

- (209) Tyskland hävdar att de årliga bidragen utgjorde kompensation för ZT:s nettokostnader för att tillhandahålla reservkapaciteten. Även om den uttryckliga skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet fastställdes först i den ändrade lydelsen av Verbandsordning av den 2 februari 2010, tillhandahöll ZT samma reservkapacitet redan dessförinnan och måste bära kostnaderna för detta. Men framför allt avgiftsbestämmelserna i Rheinland-Pfalz gjorde att ZT inte kunde räkna in dessa kostnader i avgifterna för bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material.
- (210) Med stöd av Fraunhoferutlåtandet beräknar Tyskland att nettokostnaderna för reservkapaciteten uppgår till ungefär hälften av de totala anläggningskostnaderna för perioden 2002–2009, eftersom anläggningarnas tekniska kapacitet – dvs. drift med treskift under fem dagar – utnyttjades till mindre än 50 % under arbetsveckan.
- (211) Kommissionen kommer här nedan att visa att Tysklands beräkningar inte stämmer, eftersom tillhandahållandet av den föreskrivna reservkapaciteten inte medförde några nettokostnader för ZT. De kostnader som Tyskland anger omfattar dels kostnader för tillgänglig fri driftskapacitet, som ska täckas genom avgifter och vederlag, dels kostnader för fri kapacitet, som uppstår till följd av att anläggningarna underutnyttjas.
- 9.3.1 *Föreskriven reservkapacitet som täcks genom ZT:s tillgängliga fria driftskapacitet*
- (212) I Böckenhoffutlåtandet från 1991 behandlades för första gången frågan om det är nödvändigt att bygga en större bortskaffningsanläggning än vad som krävs för normal drift för att ha tillräcklig kapacitet om det skulle förekomma fall/utbrott av sjukdom. Här kommer man fram till en motsatt slutsats, eftersom bortskaffningsanläggningen vid normal drift endast körs i tvåskift under fem dagar och den fria driftskapacitet som det tredje skiftet utgör bedöms utgöra tillräcklig reservkapacitet.
- (213) Efterhand har många bortskaffningsföretag övergått till att använda sig av treskift även vid normal drift eller att köra ett eller två skift på lördagen om det skulle uppstå belastningstoppar. Detta innebär att man har ett
- (214) I senare facklitteratur ⁽⁵²⁾ bekräftas också grundtesen i Böckenhoffutlåtandet genom detaljerade beräkningar: att man inte behöver göra några ytterligare investeringar i fri kapacitet med avseende på sjukdomsbekämpning, utan att den fria kapacitet som blir tillgänglig genom det tredje skiftet under arbetsveckan samt under helgskiftet är tillräcklig för att bortskaffa de djurkroppar som skulle tillkomma vid fall/utbrott av sjukdom. I samband med detta beaktas det högre kapacitetsutnyttjandet vid normal drift. De sjukdomsutbrott som har undersökts här är till största delen lokalt begränsade och kortvariga utbrott av klassisk svinpest eller mul- och klövsjuka.
- (215) Även den reservkapacitet på 1 185 ton per vecka som föreskrivs enligt Verbandsordning av den 2 februari 2010 och som ZT ska tillhandahålla under en sexveckorsperiod vid fall/utbrott av sjukdom är dimensionerad för lokalt begränsade utbrott av klassisk svinpest eller mul- och klövsjuka. Reservkapacitetens nivå baseras på Ispa-RP-utlåtandet, som anger att den mängd djurkroppar som tillkommer vid ett kortvarigt sjukdomsutbrott i sammanslutningens område ligger ungefär i denna storleksordning.
- (216) Som framgår av följande tabell kan även ZT – liksom de andra delstaterna – täcka den föreskrivna reservkapaciteten genom den fria driftskapacitet som finns tillgänglig kortare perioder under nätter och helger. Den fria driftskapacitet på 2 376 ton i veckan som är tillgänglig vid treskiftsdrift sju dagar i veckan under en sexveckorsperiod utgör ungefär dubbelt så mycket som den föreskrivna reservkapaciteten på 1 185 ton i veckan.
- (217) Även om man utgår från att anläggningarna inte utnyttjas maximalt vid treskiftsdrift sju dagar i veckan eller inte körs kontinuerligt sju dagar i rad, finns det ändå tillräckligt med fri driftskapacitet för att täcka den föreskrivna reservkapaciteten. Som framgår av jämförelsen mellan den föreskrivna reservkapaciteten på 1 185 ton per vecka och den fria kapacitet som finns tillgänglig i ZT:s anläggningar enligt Ispa-RP-utlåtandet ⁽⁵³⁾, har ZT tillräcklig fri driftskapacitet under nätter och helger:

⁽⁵²⁾ Se Ispa-NS- och Ispa-RP-utlåtandena.

⁽⁵³⁾ När det gäller Niedersachsen utgår Ispa-NS-utlåtandet från att i genomsnitt 86 % av den tekniska maxkapaciteten kan utnyttjas vid normal drift. Vid fall/utbrott av sjukdom utgår Ispa-NS-utlåtandet och Fraunhofer-studien från att all teknisk kapacitet kan utnyttjas under kortare tid. Med hänvisning till de uppgifter som ZT har lämnat utgår man i Ispa-RP-utlåtandet från att kapacitetsutnyttjandet per timme endast kan vara detsamma som vid normal drift under kortare perioder.

⁽⁵¹⁾ De hänvisningar som görs till reservkapaciteten här nedan avser alltid den reservkapacitet som fastställdes från och med 2010, eftersom ZT inte var skyldigt att tillhandahålla någon reservkapacitet under tidigare år.

Tabell 3

ZT:s tillgängliga fria kapacitet jämfört med den föreskrivna reservkapaciteten (på grund av det genomsnittliga kapacitetsutnyttjandet under perioden 1998–2009)

Driftsätt	Totalkapacitet	Tillgänglig fri kapacitet			Reservkapacitet enligt Verbandsordning	Fri kapacitet efter avdrag för reservkapacitet
		till följd av utnyttjande	till följd av drift	totalt		
2-skift 5 dagar maxkapacitet	2 160	443		443		
3-skift 5 dagar maxkapacitet	3 240	443	1 080	1 523	1 185	338
3-skift 7 dagar normalkapacitet	3 864	443	1 704	2 147		962
3-skift 7 dagar maxkapacitet	4 536	443	2 376	2 819		1 634

- (218) Det bekräftas alltså att ZT – liksom företagen i de andra delstaterna – har tillgång till tillräcklig fri driftskapacitet för att täcka reservkapaciteten. Skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet för eventuella sjukdomar ledde aldrig till att ZT behövde införa ytterligare kapacitet. Denna skyldighet medförde alltså inga nettokostnader för ZT.
- (219) Vidare hävdar Tyskland att ZT av juridiska skäl inte kunde räkna in kostnaderna för fri kapacitet som endast skulle utnyttjas i händelse av sjukdom i bortskaaffningsavgifterna, eftersom denna reservkapacitet skulle komma allmänheten till godo.
- (220) Resultaten från delstatsenkäten och de avtal som den klagande har lämnat in visar emellertid att samtliga kapacitetskostnader utan några undantag finansieras via driftsintäkterna, oberoende av bortskaaffningsföretagets juridiska form eller vilka beräkningsmetoder som tillämpas. Detta framgår också klart och tydligt av § 8 i KAG RP där det fastställs att "de kostnader som ligger till grund för användaravgifter och återkommande ersättningar ska fastställas enligt affärsmässiga grunder för kostnadsberäkningar". Detta innebär att kostnaderna för den fria driftskapaciteten ska inkluderas i avgifterna på proportionell basis, eftersom det finns ett orsakssamband med bortskaaffandet av internt och externt material vid normal drift.
- (221) Även BVerwG slår i sin dom i sak fast att kostnaderna för fri driftskapacitet ska finansieras genom intäkter från bortskaaffande av internt och externt material⁽⁵⁴⁾. Om den föreskrivna reservkapaciteten kan täckas genom fri driftskapacitet – som i ZT:s fall – behövs det följaktligen inte något årligt bidrag.
- (222) För att rättfärdiga det årliga bidraget hävdar Tyskland slutligen att samtliga kostnader för den fria driftskapacitet som avser det tredje skiftet under veckan uppstår till följd av skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet. Utan denna skyldighet skulle ZT kunna utnyttja sin tekniska maxkapacitet genom treskift fem dagar i veckan till 100 %.
- (223) Tyskland har emellertid inte lagt fram några bevis för att det inte skulle förekomma någon fri driftskapacitet under veckan om det inte förelåg en sådan skyldighet att tillhandahålla reservkapacitet. Av t.ex. Ispa-NS-utlåtandet att döma förefaller det snarare som att även företag som endast bortskaaffar kategori 3-material och därför inte alls är skyldiga att tillhandahålla reservkapacitet har en betydande fri kapacitet och finansierar samtliga kapacitetskostnader genom sina avgifter.
- 9.3.2 Den tillgängliga fria kapaciteten överstiger den föreskrivna reservkapaciteten
- (224) Som framgår av Tabell 3 har ZT betydligt mer fri kapacitet än vad som krävs för att tillhandahålla den föreskrivna reservkapaciteten. Den tillgängliga fria kapaciteten är på kort sikt mer än dubbelt så hög än vad som skulle krävas vid fall/utbrott av sjukdomar. Som figur 2 visar var under vissa år upp till 25 % av normalkapaciteten outnyttjad vid tvåskiftsdrift under fem dagar. Kostnader för fri kapacitet som inte alls är nödvändiga för den reservkapacitet som föreskrivs kan alltså inte heller inkluderas i nettokostnaderna. De nettokostnadsberäkningar som Tyskland har lagt fram ska därför avvisas, eftersom man här felaktigt hänför kostnaderna för all fri kapacitet till reservkapaciteten.
- (225) Ispa-RP- och Fraunhoferutlåtandena visar att den fria kapacitet som ZT hade tillgänglig till och med skulle räcka för att hantera ett utbrott av mul- och klövsjuka

⁽⁵⁴⁾ BVerwG 3 C 44.09, punkt 31.

som omfattade hela delstaten under tre månader. ZT har emellertid aldrig fått i uppdrag att tillhandahålla reservkapacitet under någon längre period än sex veckor. Detta innebär att sammanslutningens medlemmar aldrig har behövt tillhandahålla någon mer långvarig reservkapacitet i mer än sex veckor för att ZT på egen hand ska kunna hantera ett långvarigt sjukdomsutbrott som omfattar hela delstaten. Därför är det irrelevant att jämföra med den kapacitet som krävs för ett utbrott av mul- och klövsjuka som omfattar hela delstaten ⁽⁵⁵⁾.

- (226) Det faktum att ZT:s anläggningskapacitet är betydligt mer omfattande än vad som krävs enligt Verbandsordning framgår också av följande: Enligt Verbandsordning är ZT skyldigt att bearbeta internt kategori 1- och kategori 2-material, som i genomsnitt uppgår till ca 900 ton i veckan ⁽⁵⁶⁾. Räknar man dessutom in den föreskrivna reservkapaciteten på 1 185 ton i veckan, skulle ZT behöva en anläggning med en kapacitet på 2 085 ton i veckan med treskifts- och sjudagarsdrift för att fullgöra sina skyldigheter enligt Verbandsordning.
- (227) ZT:s anläggningar har emellertid en maxkapacitet på 4 536 ton i veckan. ZT driver alltså anläggningar som har dubbelt så hög kapacitet som krävs för de uppgifter som fastställs i Verbandsordning. Eftersom ZT har betydligt mer kapacitet än vad som krävs för att fullgöra sina offentliga uppdrag, kan det inte ha uppstått några nettokostnader för företaget till följd av skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet.

9.3.3 Sammanfattning

- (228) Avslutningsvis kan det därför konstateras att Tyskland inte har kunnat styrka att ZT:s nettokostnader har uppstått till följd av skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet. Undersökningen har visat att de årliga bidragen finansierar kostnader för fri kapacitet som dels finns tillgänglig med hänsyn till driften i samband med normal drift (och därför ska finansieras genom avgifter för dessa tjänster), dels beror på att kapacitetsutnyttjandet vid ZT:s driftsanläggningar är alltför lågt.

9.4 Det fjärde Altmarkkriteriet

- (229) Enligt det fjärde Altmarkkriteriet gäller att när det företag som ges ansvaret för att tillhandahålla de allmännyttiga tjänsterna i ett konkret fall inte har valts ut efter ett offentligt upphandlingsförfarande som gör det möjligt att välja den anbudsgivare som kan tillhandahålla dessa tjänster till den lägsta kostnaden för det allmänna, ska den ersättningsnivå som behövs fastställas på grundval av en undersökning av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag som är lämpligt utrustat skulle ha

åsåmkats vid fullgörandet av skyldigheten att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

- (230) De fyra Altmarkkriterierna anger under vilka förutsättningar som det är tillåtet att göra ett undantag från principen om att kompensationsbetalningar utgör en förmån. Det är därför upp till medlemsstaten att bevisa att dessa kriterier har följts.
- (231) ZT har inte valts ut på grundval av ett anbudsförfarande, och Tyskland har inte heller kunnat inkomma med bevis för att ZT utgör ett genomsnittligt och välskött företag. Tyskland har därmed inte kunnat styrka att det fjärde Altmarkkriteriet är uppfyllt. De höga avgifterna för bortscaffande av djurkroppar i Rheinland-Pfalz och behovet av finansiering genom ett årligt bidrag, vilket inte förekommer i någon annan delstat, tyder också på att ZT inte är något genomsnittligt och välskött företag.
- (232) Det fjärde Altmarkkriteriet är därmed inte uppfyllt.
- (233) Enligt BVerwG är det fjärde Altmarkkriteriet inte tillämpligt på ZT, eftersom det årliga bidraget inte syftade till att kompensera för de merkostnader som uppstått till följd av att sammanslutningen åtagit sig skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster inom ramen för en i övrigt marknadsekonomisk verksamhet, utan till att finansiera ett myndighetsliknande fullgörande av en offentlig uppgift utanför marknaden. Att fullgörandet av uppgiften har en myndighetsliknande karaktär beror enligt BVerwG på det politiska beslut som hade fattats av de myndigheter som är medlemmar i detta Zweckverband om att bortscaffandet av kategori 1- och kategori 2-material skulle bli föremål för en *in-house*-upphandling. BVerwG stöder sin tolkning på EU-domstolens dom i målet Stadtreinigung Hamburg ⁽⁵⁷⁾.
- (234) Enligt BVerwG förutsätter det fjärde Altmarkkriteriet att skyldighet att tillhandahålla allmännyttiga tjänster ska fullgöras av ett privat företag. Eftersom detta inte är fallet vid en *in-house*-upphandling, ska därför det fjärde Altmarkkriteriet inte vara tillämpligt på företag som skulle ha valts ut genom en *in-house*-upphandling ⁽⁵⁸⁾.

- (235) Kommissionen gör inte samma rättsliga bedömning som BVerwG här. För det första finns det i det fjärde Altmarkkriteriet inget som anger att detta kriterium inte skulle vara tillämpligt på en *in-house*-upphandling. Tvärtom: Genom de båda alternativen (antingen ett anbudsförfarande eller också en analys av de kostnader som ett genomsnittligt och välskött företag skulle ha haft) visar domstolen att det fjärde Altmarkkriteriet skulle vara tillämpligt även om det inte hade genomförts något anbudsförfarande, alltså just i situationen med en *in-house*-upphandling.

⁽⁵⁵⁾ I Ispa-NS-utlåtandet påpekas också att de behöriga myndigheternas planer aldrig har inbegripit några krav på att man ska kunna tillhandahålla reservkapacitet för att hantera ett utbrott av mul- och klövsjuka inom tre månader och att detta inte heller anses vara ekonomiskt genomförbart (Ispa-NS-utlåtandet, s. 109 och 129).

⁽⁵⁶⁾ Detta motsvarar 39–58 % av de genomsnittliga mängder som ZT har bearbetat under perioden 1998–2009 (se tabell 1).

⁽⁵⁷⁾ Dom i målet Stadtreinigung Hamburg, samma som ovan, punkterna 44 och 45.

⁽⁵⁸⁾ BVerwG 3 C 44.09, samma som ovan, punkterna 38–39.

- (236) Domen i målet *Stadtreinigung Hamburg* avsåg endast frågan om när det föreligger en upphandlingsskyldighet och när det inte gör det. Utifrån denna dom kan man inte dra några slutsatser om stödlagstiftningen. Tvärtom: det andra alternativet i det fjärde Altmarkkriteriet gäller just det fall när det inte föreligger någon upphandlingsskyldighet.
- (237) Vidare utgår BVerwG från att ZT:s områdesmonopol hade lett till att sammanslutningen inte konkurrerade med andra företag och att det kanske därför inte förelåg någon snedvridning av konkurrensen. Konkurrensnedvridning utgör emellertid ett självständigt kriterium för stödbegreppet, som skiljer sig från kriteriet för den ekonomiska förmånen (som utgör ramen inom vilken de fyra Altmarkkriterierna har utvecklats). Kriteriet om snedvridning av konkurrensen är uppfyllt i förevarande fall (se avsnitt 8.3). I skäl 37 i sitt meddelande om tillämpningen av Europeiska unionens regler om statligt stöd på ersättning för tillhandahållande av tjänster av allmänt ekonomiskt intresse (nedan kallat *meddelandet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse*)⁽⁵⁹⁾ har kommissionen också uttryckligen påpekat att en *in-house*-upphandling inte utesluter konkurrensnedvridning.
- (238) BVerwG:s framhållande av att ZT:s verksamhet är av myndighetsliknande karaktär väcker slutligen också tanken om det kan vara så att BVerwG anser att det fjärde Altmarkkriteriet inte ska tillämpas eftersom man utgår från att ZT inte utövar någon ekonomisk verksamhet. Men inte heller detta stämmer: ZT tillhandahåller en tjänst mot vederlag och utövar därmed en ekonomisk verksamhet (se avsnitt 8.2). Detta har kommissionen också uttryckligen bekräftat i skäl 13 i meddelandet om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (240) De årliga bidragen har därför lett till ekonomiska förmåner för ZT.
- (241) Om man, med stöd av Tysklands felaktiga beräkningar, delar upp kostnaderna för reservkapaciteten utifrån orsak och de olika tjänster som tillhandahålls – bortskaffande av internt kategori 1- och kategori 2-material, bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material från Baden-Württemberg och Hessen samt bortskaffande av kategori 3-material – ger det en tydligare bild av de ekonomiska förmåner som de årliga bidragen har lett till för ZT på de olika marknaderna.
- (242) Följande avsnitt 9.5.1–9.5.3 visar att de årliga bidragen faktiskt kompenserar för förluster som beror på följande faktorer:
- Lågkvalitativ bearbetning av kategori 3-material.
  - Underutnyttjad kapacitet.
  - Avgifter utan kostnadstäckning för bortskaffandet i Nord- och Mittelhessen.
  - Avgifter utan kostnadstäckning för bortskaffandet av internt material.
- 9.5.1 *Förluster som uppstår till följd av bortskaffandet av internt och externt material när de felaktigt beräknade reservkapacitetskostnaderna fördelas efter orsak*
- (243) På grundval av ZT:s resultaträkningar som har lämnats för åren 2002–2009 fördelas samtliga angivna reservkapacitetskostnader efter orsak enligt ett anläggningsutnyttjande med tvåskifts- och femdagarsdrift.

9.5 Slutsats med avseende på förekomsten av ekonomiska förmåner för ZT

- (239) Tvärtemot vad som anförs i BVerwG-domen och Tysklands argument är kriterierna i Altmarkdomen inte uppfyllda. För det första kan de årliga bidragen inte i sak rättfärdigas som statliga kompensationsbetalningar för de skyldigheter som ZT har åtagit sig, eftersom samtliga kostnader som är kopplade till dessa skyldigheter ska täckas genom avgiftsintäkter. För det andra visar det sig, tvärtemot vad Tyskland hävdar, att skyldigheten att tillhandahålla reservkapacitet inte har lett till några nettokostnader för ZT. De kostnader som Tyskland har angett avser antingen fri driftskapacitet, som ska täckas genom intäkter från avgifter och vederlag, eller också fri kapacitet som överstiger den föreskrivna reservkapaciteten. För det tredje har parametrarna för att beräkna de årliga bidragen fram till 2010 inte fastställts i förväg med den öppenhet som krävs. För det fjärde har Tyskland inte kunnat styrka att ZT utgör ett genomsnittligt och väl-skött företag.
- (244) Här ska det först och främst noteras att en viktig orsak till att den fria kapaciteten genererar så höga kostnader är att ZT:s anläggningar underutnyttjas. Därför måste man först beräkna kostnaderna för den fria kapacitet som uppstår till följd av att kapaciteten underutnyttjas vid normal drift:
- (245) Som framgår av kapacitetsutnyttjandestatistiken i tabell 3 (se spalten "fri kapacitet till följd av kapacitetsutnyttjande"), har ZT aldrig utnyttjat hela den tekniska kapacitet som finns tillgänglig vid tvåskifts- och femdagarsdrift. Framför allt från 2002 har kapacitetsutnyttjandet sjunkit markant till följd av den starka tillbakagången av internt material. Som riktvärde för underutnyttjandet tillämpas här den fria kapaciteten vid tvåskifts- och femdagarsdrift. Utgångspunkten när underutnyttjandet ska beräknas är det högsta kapacitetsutnyttjande som uppnåddes med tvåskifts- och femdagarsdrift under 2002 med 101 855 årston. Detta ger i genomsnitt ett underutnyttjande på 13 procent.

⁽⁵⁹⁾ EUT C 8, 11.1.2012, s. 4.

- (246) Som framgår av spalten "fri kapacitet till följd av kapacitetsutnyttjande" i tabell 4 uppgår de genomsnittliga kostnaderna för underutnyttjande till 434 304 euro vid normal drift. ZT ska bära det affärsmässiga ansvaret för dessa kostnader, eftersom de har uppstått till följd av att ZT driver en anläggning som inte utnyttjas fullt ut vid normal drift.
- (247) Kostnaderna för den fria driftskapaciteten ska fördelas proportionerligt efter utnyttjandet vid tvåskifts- och femdagarsdrift. Såväl interna som externa tjänster har en proportionerlig andel av kostnaderna för den fria driftskapaciteten. I Tabell 4 skiljer man här mellan kostnader för fri driftskapacitet som avser insamling och bearbetning.
- (248) Sett till genomsnittet kunde ZT inte täcka kostnaderna för den fria driftskapaciteten genom omsättningen för interna eller externa tjänster under perioden 2002–2009. Motsvarande "bruttomarginal II" visar att de externa tjänsterna uppvisar en genomsnittlig årlig förlust på 1 198 257 euro och de interna tjänsterna en genomsnittlig årlig förlust på 1 140 898 euro:

Tabell 4

Resultaträkning

(i euro)

		Avlivade eller självdöda djur	Slaktavfall	Internt material Kolumn 1 + 2	Material i kategori 3	BW och Hessen	Underutnyttjande	Externt material Kolumn 4 + 5 + 6	Totalt Kolumn 3 + 7
(1)		Omsättning	3 624 234	5 130 693	8 754 926		[...]	[...]	[...]
(2)		Kostnader enl. ZT	3 624 234	3 877 155	7 501 388	[...]	[...]	[...]	[...]
(3)		Omsättning	3 624 234	5 130 693	8 754 926	[...]	[...]	[...]	[...]
(4)	-	Korrigerade kostnader	3 624 234	5 077 019	8 701 252	[...]	[...]	[...]	[...]
(5)		Marginalkostnad I		53 674	53 674	[...]	[...]	[...]	[...]
(6)	-	Fri kapacitet till följd av utnyttjande					[...]	[...]	[...]
(7)	-	Fri kapacitet till följd av driftinsamling	70 077	236 780	306 857	[...]	[...]	[...]	[...]
(8)	-	Fri kapacitet till följd av driftbearbetning	201 993	685 722	887 715	[...]	[...]	[...]	[...]
(9)		Marginalkostnad II	- 272 071	- 868 828	- 1 140 898	[...]	[...]	[...]	[...]
(10)	-	Ej fördelade fasta kostnader							[...]
(11)		Marginalkostnad III							[...]
(12)	+	Årligt bidrag							[...]
(13)		Resultat							[...]

Rad 1–2: ZT:s uppgifter.

ZT anger inte intäkterna från bortskaffande av kategori 3-material separat i sin kostnadsberäkning, utan drar dem tillsammans med övriga produktintäkter (t.ex. för fetter och oljor) från de totala kostnaderna, som därefter fördelas mellan internt slaktavfall, kategori 3-material och material från Baden-Württemberg och Hessen. Eftersom kategori 3-materialet här nedan redovisas separat, ska intäkterna från bortskaffande av kategori 3-material räknas fram genom totalkostnaderna.

Rad 3–5: Beräkning av bruttomarginal I

För att få fram de korrigerade kostnaderna fördelas intäkterna från bearbetningen av kategori 3-material, som har dragits från kostnaderna, proportionerligt i förhållande till kostnaderna för internt slaktavfall, kategori 3-material och material från Baden-Württemberg och Hessen. Differensen i totala kostnader mellan rad 2 och rad 4 motsvarar därför intäkterna från bortskaffandet av kategori 3-material på rad 3.

Eftersom det saknades uppgifter kunde kommissionen inte kontrollera om ZT hade fördelat de totala kostnaderna på rad 2 respektive 3 korrekt mellan de olika tjänsterna. Det ska särskilt understrykas att bortskaffande av djurkroppar utgör en överproportionerligt stor andel av kapacitetskostnaderna. Bruttomarginal I för internt slaktavfall, kategori 3-material och material från Baden-Württemberg och Hessen skulle därför kunna vara alltför högt angiven.

Rad 6–9: Beräkning av bruttomarginal II

Först beräknas kostnaderna för reservkapaciteten vid underutnyttjande med tvåskifts- och femdagarsdrift (= fri kapacitet till följd av kapacitetsutnyttjande). Därefter fördelas de övriga kostnaderna för reservkapaciteten proportionerligt mellan de aktuella mängderna och det beräknade underutnyttjandet. Eftersom Baden-Württemberg inte utför någon insamling, behandlas insamlings- och bearbetningskostnaderna separat. Eftersom kostnaderna för den fria kapaciteten redan hade adderats direkt i anbudet för Nord- och Mittelhessen 2009, har inga ytterligare kostnader lagts till.

9.5.2 De årliga bidragen finansierar förluster som uppstår till följd av bortskaffande av externt material

(249) På externa marknader ställs ZT inför konkurrenter som måste finansiera de totala anläggningskostnaderna helt och hållet genom sin egen omsättning. Varken ett företag som konkurrerar med ZT om kategori 3-materialet eller den tidigare aktören i Nord- och Mittelhessen kan utgå från att få någon extra statlig finansiering för sin fria driftskapacitet eller ett underutnyttjande som är efterfrågestyrt.

9.5.2.1 Förluster som uppstår till följd av bortskaffande av kategori 3-material

(250) Liksom alla andra företag som bortskaffar kategori 3-material utan att ha tilldelats någon offentlig uppgift, måste ZT själv bära alla kostnader och risker i samband med detta.

(251) ZT bortskaffar kategori 3-material tillsammans med kategori 1- och kategori 2-material och kan därför inte uppnå samma produktintäkter som om kategori 3-materialet hade bortskaffats separat från kategori 1- och kategori 2-materialet. Den ökade efterfrågan på rent kategori 3-material har emellertid lett till en markant minskning av de priser som ZT kan få från slakterierna. Som den klagande påpekar förekommer det till och med att bortskaffningsföretag betalar ut premier till slakterierna för vissa kategori 3-material.

(252) Denna trend är tydlig när man ser till avkastningsutvecklingen för varje bearbetat ton kategori 3-material: Om ZT kunde få en avkastning per ton på [...] euro 2002, uppgick avkastningen efter den konstanta minskning som förekommit endast till [...] euro 2009. Detta motsvarar en intäktsminskning per ton på nästan 70 % under sju års tid.

Figur 1

Utveckling av bruttomarginalen för kategori 3-material från 2000 till 2009 (i euro)

(...)

(253) Under de senaste åren har det därför blivit alltmer olönsamt för ZT att bearbeta kategori 3-material. Fram till 2004 kunde ZT fortfarande få täckning för sina direkta kostnader, men under de följande åren har bortskaffandet av kategori 3-material inte gett någon positiv marginal som täcker kostnaderna för den fria kapaciteten.

(254) Tysklands beräkningar om att ZT kan erhålla intäkter som överstiger de direkta kostnaderna i samband med bortskaffandet av kategori 3-material stämmer inte. Tyskland grundar sina beräkningar på kostnader där intäkterna redan har dragits bort (se rad 2 i tabell 4) i stället för att använda sig av de faktiska kostnaderna, vilket vore korrekt (se korrigerade kostnader på rad 4 i tabell 4).

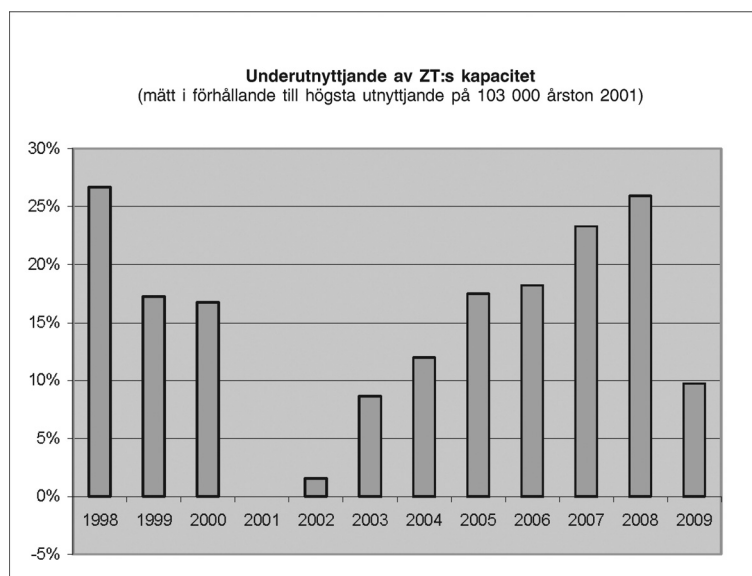
(255) ZT är uppenbarligen redo att ta de kontinuerliga förluster som uppstår till följd av att bortskaffandet av kategori 3-material håller lägre kvalitet för att bibehålla utnyttjandegraden på sina anläggningar.

9.5.2.2 Förluster på grund av underutnyttjande

(256) En annan viktig orsak till ZT:s förluster är att anläggningarna har varit dåligt utnyttjade de flesta år. Vissa år ökade underutnyttjandet vid tvåskifts- och femdagarsdrift till mer än 25 % mätt i förhållande till det bästa utnyttjandet 2001. Endast under åren 2001 och 2002 kunde en bättre utnyttjandegrad uppnås tack vare TSE-krisen. Men inte heller under dessa år behövde man utnyttja den fria driftskapaciteten under nätter och helger.

Figur 2

Underutnyttjande av ZT:s normala kapacitet vid tvåskifts- och femdagarsdrift under perioden 1998–2009

(257) Orsaken till det markant låga underutnyttjandet efter 2002 är att djurbesättningarna har minskat och därmed också mängden internt material, som minskade med mer än 35 procent under perioden 2002–2009. ZT försökte använda den frigjorda kapaciteten genom att ta in en ökad mängd externt material. Men det var först när sammanslutningen vann ett anbudsförfarande för Nord- och Mittelhessen som utnyttjandegraden började närma sig 2002/2003 års nivå.

9.5.2.3 Förluster som uppstår till följd av anbudsförfrandet i Nord- och Mittelhessen

(258) Eftersom ZT endast har utfört bortskaflningsverksamhet i Nord- och Mittelhessen sedan 2009, finns det inte så många uppgifter om resultaten av detta anbud. Av den kostnadsberäkning som lämnades in 2009 kan man utläsa att det nya anbudet ger en positiv bruttomarginal, efter avdrag av kostnaderna för den fria driftskapaciteten motsvarande ca 200 000 euro.

(259) Av anbudshandlingarna framgår emellertid att ZT har lagt ett anbud som ligger under sammanslutningens faktiska kostnader. Som Tyskland självt har påpekat ligger de räntor som ZT betalar för sina banklån högre än den beräknade ränta som ZT har angett vid upphandlingen i enlighet med beräkningsriktlinjerna. ZT räknar med andra ord inte med att kunna få täckning för de totala räntekostnaderna på sina lån eller att få en rimlig avkastning på sitt eget kapital.

(260) ZT:s totala räntekostnader för lån uppgår till 1,07 miljoner euro per år. Om man ska utgå från hur stor andel av bortskaflningsmängden som kommer från Nord- och Mittelhessen i förhållande till den totala kapaciteten, kan ungefär en fjärdedel av lånekostnaderna hänföras till uppdraget i Nord- och Mittelhessen, vilket ger en proportionerlig kostnad på 0,26 miljoner euro. Detta ska jämföras med 0,16 miljoner euro, vilket är vad ZT har angett i sin avgiftsberäkning för Nord- och Mittelhessen. Vid sidan av de lån räntekostnader på 0,10 miljoner euro som saknar täckning varje år tillkommer också kostnaderna för ränta på eget kapital.

(261) En företagare som agerar affärsmässigt skulle därför inte ha lämnat något anbud som redan från början saknade täckning för de förväntade kapitalkostnaderna. Tysklands upprepade hänvisning till de påstådda avgiftsberäkningskraven, om att det inte var tillåtet att fakturera de fulla kostnaderna, påverkas inte heller av detta. Ingen privat företagare kan tvingas till eller skulle vara redo att erbjuda tjänster till priser som innebär att han eller hon inte får någon täckning för sina kostnader och ger en rimlig vinst.

(262) Även om man utgår från den kostnadsberäkning som har lämnats för 2009, där det anges en positiv bruttomarginal på ca 200 000 euro, kan de förväntade marginalkostnaderna under uppdragstiden på tio år inte kompensera

för de förluster som uppstår till följd av underutnyttjandet, motsvarande ca 700 000 euro per år från och med 2002. En företagare som agerar affärsmässigt skulle inte ha bibehållit underutnyttjad kapacitet under så lång tid.

(263) När det gäller det externa materialet är det uppenbart att de årliga bidragen ledde till att ZT dels kunde saluföra sin kapacitet till priser som understeg kostnaderna, dels kunde tillhandahålla outnyttjad kapacitet under många år, där de framtida intäkterna inte kan kompensera för de förluster som uppstått till följd av underutnyttjandet under tidigare år. Det står alltså klart att ZT har bibehållit kapacitet på marknaden som ett affärsmässigt bortskaflningsföretag inte skulle ha haft råd med.

9.5.3 De årliga bidragen finansierar förluster som uppstår till följd av bortskaflande av internt material

(264) Kostnader som avser fri driftskapacitet och som uppstår till följd av bortskaflande av internt material ska täckas genom avgiftsintäkter. Liksom alla andra företag som anförtröts bortskaflandet av obligatoriskt material har ZT ett eget ansvar att se till att denna uppgift utförs affärsmässigt genom att verksamheten bedrivs på lämpligt sätt. Med en extra kompensationsbetalning skulle sammanslutningen fräntas detta ekonomiska ansvar.

(265) Den fria driftskapaciteten ska därför fördelas mellan bortskaflande av avlivade eller självdöda djur respektive slaktavfall. I delstaterna tillämpar man olika metoder för att fördela kostnaderna för den fria driftskapaciteten mellan bortskaflande av slaktavfall respektive djurkroppar. I vissa delstater tilldelas avlivade eller självdöda djur en högre andel av kostnaderna för den fria driftskapaciteten än slaktavfall. Eftersom varken avgiftsordningen eller Verbandsordning innehåller någon motsvarande fördelningsregel, fördelas kostnaderna för den fria driftskapaciteten proportionerligt.

9.5.3.1 Priser utan kostnadstäckning för bortskaflandet av slaktavfall

(266) Som Tyskland självt påpekar konkurrerar ZT med andra bortskaflningsföretag när det gäller bortskaflande av slaktavfall. Avgiftsnivån för bortskaflande av internt slaktavfall påverkar slakteriernas separeringskvot och därmed också hur mycket separerat kategori 3-material som blir tillgängligt för andra bortskaflningsföretag.

(267) Medan intäkterna i genomsnitt knappt täcker de direkta kostnaderna, har man kunnat se en liknande utveckling som för bruttomarginalerna när det gäller kategori 3-material: Fram till 2004 översteg intäkterna de direkta kostnaderna. Men med det nya avgiftsreglemente som började gälla 2005 minskade de genomsnittliga

intäkterna per ton från 160 till 116 euro – dvs. med 27,5 procent. Under de följande åren kunde man inte ens täcka de direkta kostnaderna, och därför var det inte heller möjligt att bidra till att täcka kostnaderna för den fria driftskapaciteten. Först 2009 var bruttomarginal I positiv igen (se tabell 4).

- (268) Utan det årliga bidraget skulle ZT uppenbarligen inte ha kunnat bibehålla denna prispolicy. Liksom när det gäller slaktavfall i kategori 3 accepterade ZT från och med 2005 priser som inte ens täckte sammanslutningens direkta kostnader, bara för att kunna fortsätta utnyttja sina anläggningar. För det interna materialet föreligger totalt sett en tydlig negativ bruttomarginal II – sedan kostnaderna för den fria driftskapaciteten har dragits av – motsvarande ca 13 procent av omsättningen (se tabell 4).

9.5.3.2 Monopolsituationen i sammanslutningens område bekräftas genom direkta årliga bidrag

- (269) Tyskland anser att de årliga bidragen inte hade medfört någon ekonomisk förmån för ZT, eftersom det var irrelevant om staten beviljade sin ersättning för tillhandahållandet av reservkapacitet direkt till bortskaffningsföretaget eller om det finansierades indirekt via ett TSE-stöd till förearen. I det sistnämnda fallet skulle kostnaderna för reservkapaciteten visserligen inkluderas i avgiften, men samtidigt skulle förearen avlastas genom en motsvarande höjning av stödet. I båda fallen skulle statskassan faktiskt bära en stor del av bördan, vilket också är det som den konkurrensrättsliga prövningen gäller i första hand.

- (270) För det första ska det återigen påpekas (se avsnitt 2.5.3) att ZT får det årliga bidraget utöver TSE-stödet till jordbrukarna. Med TSE-stöden i Rheinland-Pfalz får ZT desutom ett högre stöd än i Nord- och Mittelhessen, där tonpriset – som också utgör basen för TSE-stödet – ligger på 212 euro, vilket är betydligt lägre än tonpriset på 390 euro i Rheinland-Pfalz. Det är uppenbarligen inte så att de årliga bidragen kommer jordbrukarna i sammanslutningens område till del i form av lägre avgifter.

- (271) För det andra krävs det enligt TSE-riktlinjerna att det uttryckligen ska styrkas att stöden inte gynnar produktionsenheter i senare led⁽⁶⁰⁾. Som den tidigare prövningen i avsnitt 9.5.2 och 9.5.3 visar, använder ZT det årliga bidraget även till att finansiera förluster som har uppstått till följd av sammanslutningens prispolicy, utnyttjad kapacitet eller annan ineffektivitet i sin verksamhetsdrift.

- (272) Tyskland kan alltså uppenbarligen inte styrka att det årliga bidraget kommer jordbrukarna till del som kompensation för kostnaderna i samband med bortskaffandet av avlivade eller självdöda djur. Tvärtom kan man fråga sig om jordbrukarna inte skulle få lägre avgifter utan det årliga bidraget, eftersom ZT då skulle utsättas för ökad ekonomisk press att anpassa sin kapacitet och företagsledning till marknadsförhållandena vid en tidigare tidpunkt.

9.5.4 Sammanfattning

- (273) Tyskland kan inte styrka att det årliga bidraget till ZT rättfärdigas som statliga kompensationsbetalningar för de skyldigheter som framgår av Verbandsordning. Kriterierna i Altmarkdomen är inte uppfyllda.

- (274) En detaljerad undersökning av ZT:s intäkt- och kostnadsberäkning visar snarare att de årliga bidragen ger ZT ekonomiska förmåner i samband med bortskaffandet av internt och externt material.

- (275) De årliga bidragen utgör därmed statliga stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget.

10. BEDÖMNING AV OLAGLIGHETEN ENLIGT ARTIKEL 108.3 I EUF-FÖRDRAGET

- (276) De årliga bidrag som ZT får sedan 1979 anmäldes inte till kommissionen enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget. De årliga bidragen utgör därmed olagliga statliga stöd enligt artikel 108.3 i EUF-fördraget.

- (277) Befrielse från anmälningskyldigheten i enlighet med kommissionens beslut 2005/842/EG av den 28 november 2005 om tillämpningen av artikel 86.2 i EG-fördraget på statligt stöd i form av ersättning för offentliga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁶¹⁾ (nedan kallat 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse) eller kommissionens beslut 2012/21/EU av den 20 december 2011 om tillämpningen av artikel 106.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på statligt stöd i form av ersättning för allmännyttiga tjänster som beviljas vissa företag som fått i uppdrag att tillhandahålla tjänster av allmänt ekonomiskt intresse⁽⁶²⁾ (nedan kallat 2011 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse) kan inte tillämpas här eftersom ZT inte har anförtrots med en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, vilket beskrivs närmare i avsnitt 9. Bortskaffande av kategori 1- och kategori 2-material, tillhandahållande av

⁽⁶⁰⁾ Se skäl 39.

⁽⁶¹⁾ EUT L 312, 29.11.2005, s. 67.

⁽⁶²⁾ EUT L 7, 11.1.2012, s. 3.

reservkapacitet och bortscaffande av kategori 3-material utgör nämligen inga tjänster av allmänt ekonomiskt intresse. Dessutom är det andra Altmarkkriteriet inte uppfyllt för perioden 1979–2010 och det tredje Altmarkkriteriet inte uppfyllt för hela perioden från och med 1979. Därmed är de nödvändiga förutsättningarna i artiklarna 4 och 5 i 2005 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse liksom artiklarna 4 och 5 i 2012 års beslut om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse inte uppfyllda för att det ska vara möjligt att bevilja en befrielse från anmälningsplikten för de årliga bidragen.

11. BEDÖMNING AV FÖRENLIGHETEN ENLIGT ARTIKEL 106.2 I EUF-FÖRDRAGET

- (278) Företag som har anförtratts med tjänster av allmänt ekonomiskt intresse eller som har karaktären av fiskala monopol är enligt artikel 106.2 i EUF-fördraget underkastade reglerna i EUF-fördraget. Artikel 106.2 i fördraget medger dock ett undantag från reglerna i fördraget, om en tillämpning av konkurrensreglerna rättsligt eller i praktiken skulle hindra utförandet av de anförtrödda uppgifterna. Detta undantag är endast tillämpligt när utvecklingen av handeln inte påverkas i en omfattning som strider mot unionens intresse.
- (279) Enligt punkt 69 i unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse kommer kommissionen att tillämpa de principer som anges i dessa rambestämmelser på olagligt stöd om vilket den fattar beslut efter den 31 januari 2012, även om stödet beviljades före detta datum. Eftersom de årliga bidragen utgör ett olagligt statligt stöd, ska unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse tillämpas.
- (280) Som anges i punkt 8.1 har ZT inte anförtratts någon tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, eftersom bortscaffande av kategori 1- och kategori 2-material, tillhandahållande av reservkapacitet och bortscaffande av kategori 3-material inte utgör någon tjänst av allmänt ekonomiskt intresse. Redan av detta skäl kan därför de årliga bidragen inte vara förenliga med stöd av artikel 106.2 i EUF-fördraget och unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.
- (281) I överensstämmelse med det andra och tredje Altmarkkriteriet ska ett stöd, enligt unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse, endast anses vara förenligt med artikel 106.2 i EUF-fördraget om det föreligger ett beslut om tilldelning där beräkningsmetoderna för kompensationsbetalningar har fastställts (avsnitt 2.3) och stödet inte överskrider nettokostnaderna för skyldigheten att tillhandahålla allmännyttiga tjänster (avsnitt 2.8).
- (282) Som anges i avsnitt 9.2 är det andra Altmarkkriteriet inte uppfyllt för perioden 1979–2009 och det tredje Altmarkkriteriet inte uppfyllt för hela perioden. Därmed har inte heller kraven i avsnitt 2.3 (för perioden 1979–2009) och 2.8 (för hela perioden) i unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse uppfyllts.
- (283) Det årliga bidraget kan därför inte motiveras som stöd för att tillhandahålla reservkapacitet inom sammanslutningens område i enlighet med artikel 106.2 i EUF-fördraget och unionens rambestämmelser om tjänster av allmänt ekonomiskt intresse.

12. BEDÖMNING AV OM STÖDET FÖR ATT FINANSIERA BORTSKAFFNINGSKOSTNADERNA FÖR AVLIVADE ELLER SJÄLVDÖDA DJUR OCH SLAKTAVFALL ÄR FÖRENLIGT ENLIGT ARTIKEL 107.3 c I EUF-FÖRDRAGET

- (284) De årliga bidragen utgör ett företagsstöd, något som normalt är förbjudet⁽⁶³⁾. Det är därför upp till medlemsstaten att bevisa att ett sådant stöd är förenligt.
- (285) Enligt TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013 får det i princip inte beviljas något stöd till bortscaffningskostnaderna av slaktavfall. Stöd till bortscaffningskostnaderna för avlivade eller självdöda djur får endast förekomma under förutsättning att de uteslutande gynnar jordbrukare. Företag i senare led – som slakterier eller bortscaffningsföretag – får hur som helst inte gynnas av stödet⁽⁶⁴⁾.
- (286) För att förenkla administrationen får stödet till bortscaffningskostnaderna för avlivade eller självdöda djur visserligen utbetalas direkt till bortscaffningsföretagen, men det måste då kunna styrkas att hela stödet kommer jordbrukarna till del⁽⁶⁵⁾.
- (287) Som emellertid framgår av den prövning som har gjorts i avsnitt 9 ger de årliga bidragen ZT ekonomiska förmåner och gynnar inte jordbrukarna i ZT:s eget område, där jordbrukare till och med får betala högre avgifter för bortscaffande av avlivade eller självdöda djur än t.ex. i Nord- och Mittelhessen. Tyskland kan alltså inte styrka att de årliga bidragen helt och hållet kommer jordbrukarna till del.
- (288) I kommissionens beslut N 15/04 av den 6 juli 2004 – varigenom stödordningen om ersättning till jordbrukare inom ZT:s eget område i fråga om bortscaffningskostnader för avlivade eller självdöda djur under perioden 1998–2013 beviljades – fastställs dessutom att den godkända stödordningen inte fick kumuleras med andra stöd.
- (289) För stöd som olagligen har beviljats före den 1 januari 2003 gäller andra regler enligt avsnitt VI i TSE-riktlinjerna:
- Stöd kan godkännas på upp till 100 % av bortscaffningskostnaderna för avlivade eller självdöda djur, även om dessa stöd beviljas inom sektorerna uppfödning, bearbetning och saluföring.
  - I undantagsfall kan även stöd till bortscaffande av slaktavfall vara förenligt med den inre marknaden, under hänsynstagande till den kortvariga karaktären hos dessa stöd och till behovet att på lång sikt respektera principen om att förorenaren ska betala.

⁽⁶³⁾ Dom av den 19 september 2000 i mål C-156/98, kommissionen mot Tyskland, REG 2000, s. I-6857.

⁽⁶⁴⁾ Se skäl 39.

⁽⁶⁵⁾ Se fotnot 16.

- (290) Dessa undantagsbestämmelser är inte tillämpliga: De årliga bidragen begränsar sig inte enbart till bortskaffningskostnaderna för avlivade eller självdöda djur, vilka ändå till största delen finansieras genom stödordningen för jordbruk och skogsbruk, och utgör inte heller någon kortvarig och tidsbegränsad åtgärd för slaktavfall.
- (291) Slutligen ska det också framhållas att Tyskland inte självt har lagt fram några skäl till att de årliga bidragen skulle vara förenliga enligt TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013.
- (292) Eftersom de årliga bidragen gynnar ZT kan dessa bidrag inte anses utgöra ett stöd som är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i TSE-riktlinjerna och jordbruks- och skogsbruksriktlinjerna 2007–2013 enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget.

13. BEDÖMNING AV DET ÅRLIGA BIDRAGETS FÖRENLIGHET I EGENSKAP AV MILJÖSTÖD ENLIGT ARTIKEL 107.3 c I EUF-FÖRDRAGET

- (293) De årliga bidragen utgör ett företagsstöd, något som normalt är förbjudet⁽⁶⁶⁾. Det är därför upp till medlemsstaten att bevisa att ett sådant stöd är förenligt. Tyskland har hävdats att de årliga bidragen utgör ett miljöstöd.
- (294) Enligt punkt 132 i riktlinjerna för stöd till miljöskydd anses investeringsstöd till företag som reparerar miljöskador genom att sanera förorenade områden vara förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i artikel 107.3 c i EUF-fördraget, under förutsättning att det leder till en förbättring av miljöskyddet. I samband med detta ska även principen om att förorenaren ska betala enligt artikel 191.2 i EUF-fördraget och i riktlinjerna för stöd till miljöskydd beaktas. Enligt punkt 132 i riktlinjerna för stöd till miljöskydd ska förorenaren som har orsakat dessa miljöskador finansiera saneringen utan något statligt stöd. Med "förorenare" avses här den person som är ansvarig enligt den nationella lagstiftningen.
- (295) Relevant tidpunkt för att bedöma det nationella ansvarsrättsliga läget fastställs enligt gällande lagstiftning utifrån den tidpunkt då myndighetsbeslut utfärdades.
- (296) Något som inte heller har bestritts av Tyskland är att ZT, genom saneringsbeslut av den 21 april 1997 för den gamla anläggningen Sohrschied och av den 31 mars 1998 för den gamla anläggningen Sprendlingen-Gensingen, har bedömts ha det fulla ansvaret som förorenare enligt den då gällande nationella lagstiftningen och har ålagts att sanera dessa båda gamla anläggningar. Enligt tysk lagstiftning har alltså ZT förorenaransvar för bortskaffningskostnaderna i fråga om markföroreningarna för

de båda gamla anläggningarna. Tyskland hävdar att i enlighet med Bundesverfassungsgerichts beslut av den 16 februari 2000⁽⁶⁷⁾ ska det årliga bidrag som används till att finansiera saneringskostnaderna över ansvarsgränsen anses utgöra ett förenligt stöd, eftersom privatpersoners ansvar enligt detta beslut ska begränsas till tomtens marknadsvärde.

- (297) Tysklands argumentation håller emellertid inte. För det första har Bundesverfassungsgerichts beslut endast verkan "inter partes", dvs. mellan parterna i förfarandet. Men framför allt motiverar en förändring av rättspraxis i högsta instans inte till något förändrat rättsläge och utgör därmed inte någon grund för återupptagande i den mening som avses i artikel 51 första stycket punkt 1 i förvaltningsprocesslagen (Verwaltungsverfahrensgesetz) med avseende på administrativa rättsakter som redan har trätt i kraft.
- (298) Enligt tysk rättspraxis kan Bundesverfassungsgerichts beslut inte påverka det faktum att samtliga förorenare hade det fulla ansvaret för saneringskostnaderna vid den tidpunkt då saneringsbesluten utfärdades. Enligt Bundesverfassungsgerichts beslut av den 16 februari 2000 skulle alltså ingen förorenare ha kunnat undandra sig sitt fulla förorenaransvar med avseende på ett beslut som redan utfärdats och trätt i kraft.
- (299) Även med hänsyn till Bundesverfassungsgerichts beslut av den 16 februari 2000, som nu åberopas av Tyskland, är det alltså ZT som ansvarar för de gamla anläggningarna Sprendlingen-Gensingen och Sohrschied.
- (300) Eftersom ZT inte har överklagat saneringsbesluten är besluten slutgiltiga och kan inte överklagas. Om Tyskland nu i efterhand i princip skulle bestrida ZT:s ansvar i fråga om Sohrschied-anläggningen, kan det inte anses finnas fog för detta argument. Det var upp till ZT att överklaga saneringsbeslutet av den 21 april 1997 så att detta beslut inte blev slutgiltigt. Det är inte heller kommissionens uppgift att ta upp nationella myndigheters beslut som redan har trätt i kraft till förnyad prövning när det gäller det nationella ansvarsrättsliga läget i enlighet med principen om att förorenaren ska betala.
- (301) Dessutom medger Tyskland själv att Bundesverfassungsgerichts beslut av den 16 februari 2000 endast gäller för privatpersoner och inte offentligrättsliga juridiska personer. Detta framgår av det faktum att egendomsrätten utgör den rättsliga grunden för ansvarsbegränsningen. Denna kan emellertid inte åberopas av offentligrättsliga juridiska personer. Det står således klart att ZT har det fulla ansvaret för sina gamla tillgångar enligt nationell lagstiftning.

⁽⁶⁶⁾ Dom av den 19 september 2000, kommissionen mot Tyskland, se ovan.

⁽⁶⁷⁾ Se skäl 134.

- (302) Inom ramen för riktlinjerna för stöd till miljöskydd är det inte möjligt att hävda att privaträttsliga juridiska personer skulle behandlas på ett annat sätt än offentligrättsliga juridiska personer i medlemsstatens rättsordning. Den enda kopplingen mellan dessa riktlinjer och den nationella lagstiftningen är frågan om ansvaret för gamla tillgångar.
- (303) Eftersom ZT enligt tysk lagstiftning har det fulla ansvaret för saneringskostnaderna för sina båda gamla anläggningar, kan det årliga bidraget inte anses utgöra ett stöd som är förenligt med den inre marknaden i den mening som avses i riktlinjerna för stöd till miljöskydd enligt artikel 107.3 c i EUF-fördraget.
- 14. SLUTSATSER**
- (304) De årliga bidrag som beviljats ZT sedan 1979 utgör ett statligt stöd i den mening som avses i artikel 107.1 i EUF-fördraget. Tyskland har beviljat de årliga bidragen i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget.
- (305) Varken enligt artikel 106.2 i EUF-fördraget eller enligt artikel 107.2 och 107.3 i EUF-fördraget kan de förklaras vara förenliga med den inre marknaden.
- (306) Enligt artikel 1 b iv i förordning (EG) nr 659/1999 jämförd med artikel 15.3 i denna förordning är stöd för vilka återkravsfristen har löpt ut att betrakta som befintliga stöd. Enligt artikel 15 i denna förordning ska en preskriptionstid på tio år gälla för kommissionens befogenheter att återkräva stöd. Preskriptionstiden ska börja den dag då det olagliga stödet beviljas mottagaren och ska avbrytas av varje åtgärd avseende det olagliga stödet som vidtas av kommissionen. Vid varje avbrott ska tiden börja räknas på nytt.
- (307) Unionsdomstolarna har slagit fast att återkravsfristen inte enbart kan avbrytas genom ett formellt förfarande, utan att även en begäran om upplysningar kan utgöra ett förfarande som leder till att återkravsfristen avbryts⁽⁶⁸⁾.
- (308) Den klagande ifrågasatte det årliga bidraget till ZT i januari 2008, och en begäran om upplysningar översändes till Tyskland den 26 maj 2008. Genom denna begäran om upplysningar avbröts återkravsfristen. Mot denna bakgrund klassificeras samtliga årliga bidrag som ZT har erhållit före den 26 maj 1998 som befintliga stöd. Alla årliga bidrag som ZT har erhållit efter den 26 maj 1998 utgör däremot nya stöd.
- (309) I enlighet med artikel 14.1 i förordning (EG) nr 659/1999 ska kommissionen inte återkräva stödet om detta skulle stå i strid med en allmän princip i unionsrätten. I förevarande fall kan man fråga sig om BVerwG:s dom av den 16 december 2010 väckte berättigade förväntningar hos ZT om att de årliga bidragen inte skulle utgöra något statligt stöd.
- (310) Kommissionen konstaterar till att börja med att BVerwG:s dom endast avsåg de årliga bidragen under 2010. Om det över huvud taget kunde föreligga några berättigade förväntningar kunde dessa endast avse de årliga bidragen under 2010 (och de följande åren, om Verbandsverordnung skulle förbli oförändrad).
- (311) Men inte heller för 2010 (och i förekommande fall de följande åren) kunde Bundesverfassungsgerichts dom väcka några berättigade förväntningar hos ZT. Rätten att göra anspråk på skydd för berättigade förväntningar tillkommer enligt fast rättspraxis varje enskild som befinner sig i en situation av vilken det framgår att ett unionsorgan genom att ge tydliga försäkringar har väckt berättigade förväntningar⁽⁶⁹⁾. Tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter utgör, oavsett i vilken form de har lämnats, en sådan försäkran⁽⁷⁰⁾.
- (312) I förevarande fall gav kommissionen emellertid inte ZT någon sådan försäkran, utan utfärdade tvärtom beslutet om att inleda ett förfarande den 20 juli 2010.
- (313) Bundesverfassungsgericht är inget unionsorgan. Enligt fast rättspraxis innehar de nationella domstolarna och kommissionen olika och kompletterande roller inom ramen för kontrollen av att medlemsstaterna fullgör de skyldigheter som åligger dem enligt artiklarna 107 och 108 i EUF-fördraget⁽⁷¹⁾. Medan uppgiften att bedöma huruvida stödåtgärder är förenliga med den inre marknaden omfattas av den exklusiva behörighet som tillkommer kommissionen, vars beslut kan prövas av EU-domstolen, säkerställer de nationella domstolarna skyddet för enskildas rättigheter vid åsidosättande av den skyldighet att i förväg anmäla statligt stöd till kommissionen som föreskrivs i artikel 108.3 i EUF-fördraget⁽⁷²⁾.

⁽⁶⁸⁾ Dom av den 10 april 2003 i mål T-366/00, Scott mot kommissionen, REG 2003, s. II-1763, och dom av den 6 oktober 2005 i mål C-276/03 P, Scott mot kommissionen, REG 2005, s. II-8437.

⁽⁶⁹⁾ Dom av den 16 december 2010 i mål C-537/08 P, Kahla Thüringen Porzellan mot kommissionen, REU 2010, s. I-0000, punkt 63, dom av den 24 november 2005 i mål C-506/03, Tyskland mot kommissionen (ej publicerad), punkt 58, dom av den 18 juli 2007 i mål C-213/06 P, AER mot Karatzoglou, REG 2007, s. I-6733, punkt 33.

⁽⁷⁰⁾ Dom av den 16 december 2010 i mål C-537/08 P, Kahla Thüringen Porzellan mot kommissionen, REU 2010, s. I-0000, punkt 63, och dom av den 16 december 2008 i mål C-47/07 P, Masdar mot kommissionen, REG 2008, s. I-9761, punkterna 34 och 81.

⁽⁷¹⁾ Dom av den 11 juli 1996 i mål C-39/94, SFEI m.fl., REG 1996, s. I-3547, punkt 41, och dom av den 11 oktober 2003 i de förenade målen C-261/01 och C-262/01, van Calster och Cleeren, REG 2003, s. I-12249, punkt 74.

⁽⁷²⁾ Dom av den 11 oktober 2003 i de förenade målen C-261/01 och C-262/01, van Calster och Cleeren, REG 2003, s. I-12249, punkt 75.

(314) I förevarande fall avsåg Bundesverfassungsgerichts dom en åtgärd för vilken kommissionen redan hade inlett ett formellt granskningsförfarande. Enligt fast rättspraxis måste beslutet om att inleda ett förfarande resultera i att medlemsstaten avbryter betalningarna⁽⁷³⁾. Vidare har Bundesverfassungsgericht avkunnat sin dom, som bland annat grundades på att det fjärde Altmarkkriteriet inte ansågs vara tillämpligt, utan att hänskjuta ärendet till EU-domstolen för förhandsavgörande.

(315) Mot bakgrund av dessa omständigheter anser kommissionen att Bundesverfassungsgerichts dom inte utgör några tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter.

(316) Återkravet av de årliga bidragen strider därför inte mot allmänna unionsrättsliga principer när det gäller skyddet för berättigade förväntningar.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

De årliga bidrag som Tyskland sedan den 1 januari 1979 olagligen har beviljat i strid med artikel 108.3 i EUF-fördraget till förmån för Zweckverband Tierkörperbeseitigung i Rheinland-Pfalz, Saarland, Rheingau-Taunus-Kreis och Landkreis Limburg-Weilburg, nedan kallade *stödmottagarna*, utgör statligt stöd och är oförenliga med den inre marknaden.

Artikel 2

1. Tyskland ska från stödmottagarna återkräva det oförenliga stöd som sedan den 26 maj 1998 har beviljats enligt den stödordning som avses i artikel 1.

2. Det stöd som ska återkrävas ska innefatta ränta från och med den dag då stödet ställdes till stödmottagarnas förfogande till och med den dag det har återbetalats.

3. Räntan ska beräknas i enlighet med kapitel V i kommissionens förordning (EG) nr 794/2004⁽⁷⁴⁾.

4. Tyskland ska upphöra med alla utbetalningar av uteslående stöd enligt den stödordning som avses i punkt 1, med verkan från den dag då detta beslut antas.

Artikel 3

Tyskland ska säkerställa att det stöd som avses i artikel 2.1 återbetalas inom fyra månader från delgivningen av detta beslut.

Artikel 4

1. Inom två månader efter den dag då detta beslut har delgivits ska Tyskland lämna följande uppgifter till kommissionen:

- a) Information om det totala belopp (kapital och räntor) som ska återkrävas från varje stödmottagare.
- b) En detaljerad beskrivning av de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att detta beslut ska kunna genomföras.
- c) Dokument som styrker att stödmottagarna har anmodats att betala tillbaka stödet.

2. Tyskland ska hålla kommissionen underrättad om utvecklingen vad gäller de nationella åtgärder som har vidtagits för att genomföra detta beslut till dess att återkravet av det stöd som avses i artikel 2.1 är slutfört. Tyskland ska på kommissionens begäran omgående lämna uppgifter om de åtgärder som redan har vidtagits eller som planeras för att detta beslut ska kunna genomföras. Tyskland ska även lämna detaljerade uppgifter om de stödbelopp och räntebelopp som redan har återkrävts från stödmottagaren.

Artikel 5

Detta beslut riktar sig till Förbundsrepubliken Tyskland.

Utfärdat i Bryssel den 25 april 2012.

På kommissionens vägnar

Joaquín ALMUNIA

Vice ordförande

⁽⁷³⁾ Dom av den 9 oktober 2001 i mål C-400/99, Italien mot kommissionen, REG 2001, s. I-7303, punkt 59.

⁽⁷⁴⁾ EUT L 140, 30.4.2004, s. 1.

PRENUMERATIONSPRISER 2012 (exkl. moms, inkl. frakt och porto)

<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, endast pappersversion	22 officiella EU-språk	1 200 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, pappersversion + årsutgåva på dvd	22 officiella EU-språk	1 310 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L-serien, endast pappersversion	22 officiella EU-språk	840 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , L- och C-serierna, månatlig (kumulativ) utgåva på dvd	22 officiella EU-språk	100 euro per år
Tillägg till <i>Europeiska unionens officiella tidning</i> (S-serien), meddelanden och offentliga kontrakt, dvd, 1 nummer per vecka	flerspråkig: 23 officiella EU-språk	200 euro per år
<i>Europeiska unionens officiella tidning</i> , C-serien – allmänna uttagningsprov	Antal språk beroende på uttagningsprov	50 euro per år

Europeiska unionens officiella tidning (EUT) ges ut på EU:s officiella språk, och det går att prenumerera på den i 22 olika språkversioner. Den består av två serier: L (lagstiftning) och C (meddelanden och upplysningar).

Varje språkversion kräver en separat prenumeration.

Enligt rådets förordning (EG) nr 920/2005 som offentliggjordes i EUT L 156 av den 18 juni 2005 är Europeiska unionens institutioner under en övergångsperiod inte skyldiga att avfatta och offentliggöra alla rättsakter på iriska. Den iriska utgåvan av EUT säljs därför separat.

En prenumeration på tillägget till EUT (S-serien: meddelanden och offentliga kontrakt) omfattar en flerspråkig dvd med alla de 23 officiella språkversionerna.

Prenumeranter på EUT kan på begäran få de olika bilagorna till tidningen. När en bilaga ges ut meddelas prenumeranterna detta genom ett "meddelande till läsarna" i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Försäljning och prenumeration

Prenumerationer på olika tidskrifter, såsom *Europeiska unionens officiella tidning*, kan beställas från någon av våra kommersiella distributörer. En lista över dessa finns på följande Internetadress:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_sv.htm

Via EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) har du kostnadsfritt direkt tillgång till Europeiska unionens lagstiftning. På webbplatsen kan du söka i *Europeiska unionens officiella tidning* samt i fördrag, lagstiftning, rättspraxis och förberedande rättsakter.

Mer information om Europeiska unionen finns på <http://europa.eu>

Europeiska unionens publikationsbyrå
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

SV